

Inhoud

1. Inleiding.....	2
2. Indeling van mijn bijdrage.....	4
3. Belastingplan 2020.....	5
a. Lastenbeeld en lagere lasten op arbeid.....	5
b. Minimumkapitaalregel.....	35
c. Verhuurderheffing.....	37
d. Tabaksaccijns.....	47
4. Wetsvoorstel OFM 2020.....	48
a. Keuzeregeling EBV.....	48
b. Openbaarmaking vergrijpboeten.....	50
5. Wet fiscale maatregelen Klimaatakkoord.....	56
a. Autobelastingen.....	56
b. Afvalstoffenbelasting.....	60
c. ODE.....	64
d. Klimaatbeleid.....	70
6. Wet bronbelasting 2021.....	91
7. ATAD2 en DAC6.....	110
8. Overige onderwerpen.....	117
a. box 3.....	117
b. Bouwstenen.....	123
c. Woningcorporaties.....	135
d. Tax Governance Code.....	143
e. De Belastingdienst.....	146
f. Armoede onder ouderen.....	165
g. Beleidsagenda.....	166
h. functioneren ABD.....	168
i. Doenvermogentoets.....	169
j. Horizontaal toezicht.....	171
k. Alternatieve uitvoerders.....	173
VOOR ACHTER DE HAND.....	176

1. Inleiding

- Voorzitter, ten eerste mijn felicitaties voor de maiden speech van mevrouw Geerdink.
- Het is een groot genoegen om vandaag de zes wetsvoorstellen uit het pakket Belastingplan 2020, inclusief de implementatievoorstellen ATAD2 en DAC6, te bespreken.
- Ik wil allereerst de leden bedanken voor alle gestelde vragen. Ik ben de leden erkentelijk voor de bereidwilligheid om dit grote pakket gezamenlijk te behandelen.
- Ik ben mij ervan bewust dat het dit jaar toch weer een omvangrijk pakket aan wetgeving betreft.
- Ik heb eerder al schriftelijk op een rij gezet waarom sprake is van zo'n groot en divers pakket.
- In het pakket zitten bijvoorbeeld de uitwerking van het fiscale gedeelte van het Klimaatakkoord, de implementatie van richtlijnen tegen belastingontwijking en maatregelen die voortvloeien uit het regeerakkoord, maar met het pakket wordt tevens gevolg gegeven aan wensen van uw Kamer.
- Dit laat onverlet dat ik de komende jaren blijf inzetten op zo veel mogelijk spreiding van fiscale wetgeving.
- Deze beweging is in gang gezet. En krijgt weer een vervolg met het wetsvoorstel Fiscale verzamelwet 2021.

- Daaraan wordt hard gewerkt en mijn streven is dat wetsvoorstel in het eerste kwartaal van 2020 aan de Tweede Kamer aan te bieden.
- Daarnaast zet ik mij ervoor in wetsvoorstellen – op het moment dat die gereed zijn – zo veel mogelijk vóór Prinsjesdag in te dienen bij de Tweede Kamer, zodat de leden van uw Kamer meer tijd overhouden om het te behandelen.

TOELICHTING SEPARATE WETSVOORSTELLEN

- Ook wil ik komend jaar een aantal wetsvoorstellen separaat bij de Tweede Kamer indienen.
- Zo is mijn streven om de Implementatie Richtlijn e-commerce in het eerste kwartaal van 2020 bij de Tweede Kamer in te dienen.
- Ik streef ernaar de Wet gegevensverwerking Belastingdienst, de aanpassingen van box 3, de CO2-heffing voor de industrie en het pakket Belastingplan 2021 in de tweede helft van het jaar naar de Tweede Kamer te sturen.
- Voor de nieuwe concernregeling ter vervanging van de fiscale eenheid is de planning dat deze in 2020 of 2021 naar de Tweede Kamer gestuurd wordt.

2. Indeling van mijn bijdrage

- Het is een groot pakket, dus laat ik snel beginnen met de inhoud.
- Voorzitter, ik heb mijn bijdrage ingedeeld per wetsvoorstel. Ten slotte heb ik nog een kopje 'overig'.
- Dit betekent de volgende indeling:
 1. Wetsvoorstel Belastingplan 2020;
 2. Wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2020
 3. Wet fiscale maatregelen Klimaatakkoord;
 4. Wet bronbelasting 2021, ATAD2 en DAC6.
 5. Het blokje overig.

3. Belastingplan 2020

a. Lastenbeeld en lagere lasten op arbeid

- De economie draait momenteel op volle toeren en de werkgelegenheid groeit. Nederlanders moeten de positieve effecten hiervan kunnen voelen in hun portemonnee. Het kabinet verlaagt daarom de lasten op arbeid.
- Dit is ook één van mijn prioriteiten in de fiscale beleidsagenda. Bij de vorige Miljoenennota en Belastingplan 2019 zijn al belangrijke stappen gezet, en met het Belastingplan 2020 nemen we nog een aantal belangrijke stappen.
- Het bijvoorbeeld om de versnelling van de invoering van het tweeschijvenstelsel. Daar bovenop nemen we maatregelen in de Algemene Heffingskorting en de arbeidskorting. De middeninkomens zullen hiervan het meest gaan profiteren!

In € mld, - is lastenverlichting, in mutaties	2018	2019	2020	2021	2018-2021
(1) Basispad	2,2	3,9	2,1	0,9	9,0
<i>w.v. burgers</i>	<i>1,0</i>	<i>2,0</i>	<i>1,2</i>	<i>0,9</i>	<i>5,1</i>
<i>w.v. bedrijven</i>	<i>1,1</i>	<i>1,8</i>	<i>0,9</i>	<i>0,0</i>	<i>3,9</i>
(2) Zorgpremies en compensatie bij RA	0,1	0,1	0,3	0,2	0,8
<i>w.v. burgers</i>	<i>0,1</i>	<i>0,2</i>	<i>0,3</i>	<i>0,1</i>	<i>0,7</i>
<i>w.v. bedrijven</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>
(3) Maatregelen RA	-0,2	-0,2	-3,4	-2,7	-6,5
<i>w.v. burgers</i>	<i>-0,4</i>	<i>-1,7</i>	<i>-1,8</i>	<i>-2,0</i>	<i>-5,8</i>
<i>w.v. bedrijven</i>	<i>0,2</i>	<i>1,5</i>	<i>-1,7</i>	<i>-0,7</i>	<i>-0,7</i>
(4) Veranderingen tussen MN2019 en MN2020	0,0	0,0	-1,0	-1,3	-2,3
<i>w.v. burgers</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>-3,4</i>	<i>-0,8</i>	<i>-4,2</i>
<i>w.v. bedrijven</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>2,4</i>	<i>-0,5</i>	<i>1,9</i>
(3+4) Totaal kabinetsbeleid	-0,2	-0,2	-4,4	-4,0	-8,8
<i>w.v. burgers</i>	<i>-0,4</i>	<i>-1,7</i>	<i>-5,2</i>	<i>-2,8</i>	<i>-10,0</i>
<i>w.v. bedrijven</i>	<i>0,2</i>	<i>1,5</i>	<i>0,7</i>	<i>-1,2</i>	<i>1,2</i>
(1 t/m 4) Totale ontwikkeling beleidsmatige lasten	2,1	3,8	-2,0	-2,9	1,0
<i>w.v. burgers</i>	<i>0,7</i>	<i>0,5</i>	<i>-3,7</i>	<i>-1,7</i>	<i>-4,2</i>
<i>w.v. bedrijven</i>	<i>1,4</i>	<i>3,3</i>	<i>1,7</i>	<i>-1,2</i>	<i>5,2</i>

Koopkracht**Vendrik (GL)****VRAAG**

De heer Vendrik vraagt of het kabinet de analyse van Stiglitz onderschrijft en of de staatssecretaris erkent dat er sprake is van een structurele onevenwichtigheid in de fiscale druk op kapitaal en arbeid.

ANTWOORD

- In zijn nieuwe boek 'Winst voor iedereen' stelt Stiglitz progressieve beleidsvoorstellen voor waarin hij streeft naar een verzorgingsstaat met onder andere publieke kinderopvang, hogere werkloosheidsuitkeringen en betere arbeidsomstandigheden.
- Stiglitz baseert zijn boek op de Amerikaanse economie, terwijl die in veel opzichten niet met de Nederlandse economie is te vergelijken. In Nederland zijn de economische verschillen tussen mensen vele malen kleiner dan in Amerika: het

verschil tussen de rijkste en de armste Amerikanen is veel groter dan in Nederland.

- In tegenstelling tot de Verenigde Staten heeft Nederland van oudsher een goed werkende verzorgingsstaat. Zorg is er voor iedereen en er is een groot publiek sociaal vangnet met onder andere bijstand, WW en andere regelingen. Dit zorgt er mede voor dat Nederland steevast in de top 10 staat in de ranglijst van de gelukkigste landen ter wereld.
- Stiglitz geeft aan dat de Verenigde Staten meer naar Noors of Zweeds model moet worden ingericht. Nederland staat qua overheidsmodel veel dichterbij Zweden en Noorwegen dan bij Verenigde Staten. Daarmee is de Nederlandse verzorgingsstaat dus volgens Stiglitz eerder een voorbeeld voor hoe het ook in de Verenigde Staten zou moeten.
- Tot slot verlaagt het kabinet de lasten op arbeid en is het ermee eens dat iedereen zijn eerlijke aandeel moet betalen. Daarom steunt het kabinet ook de aanpak van belastingontwijking.

Koopkracht**Vendrik (GL)****VRAAG**

De heer Vendrik vraagt of de verlaging van het vpb sowieso doorgaat of afgewogen wordt tegen de loonstijging. Daarnaast vraagt hij ook of hij ervan uit kan gaan dat het kabinet het effect voor hoge inkomens van de daling van het aftrektarief in 2021 niet gaat compenseren.

ANTWOORD

- Het kabinet gaat niet vooruit lopen op aanpassingen in de lastenverdeling anders dan voorzien in het Belastingplan. Temeer omdat moet worden gezien hoe de economie zich ontwikkelt.
- Volgend jaar zal opnieuw worden gekeken naar de gehele inkomensverdeling en koopkrachtontwikkeling.
- Er is dus ook geen automatische koppeling tussen de vpb en de loonstijging.

Ongelijkheid

Van Apeldoorn (50PLUS) en Gerbrandy (OSF)

VRAAG

De heer van Apeldoorn vraagt wat de regering doet aan de oplopende ongelijkheid en geeft aan dat verlaging van het toptarief niet uit te leggen is. Daarnaast vraagt hij waarom vermogensongelijkheid geen regeringsverantwoordelijkheid is.

De heer Gerbrandy vraagt waarom de regering niet meer doet aan de armoede, belastingparadijzen, oplopende lasten in 2025 en ongelijkheid.

ANTWOORD

- Het kabinet is van mening dat het pakket aan huidige belastingmaatregelen zorgt voor een evenwichtige inkomensverdeling. Zowel werkenden met lage inkomens als met hoge inkomens gaan er significant op vooruit.
- De oplopende ongelijkheid uit de Middellangetermijnraming is input voor een

volgend kabinet. Dat zal dus ook moet beslissen wat het een evenwichtige inkomensverdeling vindt.

- Het kabinet stuurt niet op een specifiek niveau van vermogensongelijkheid, maar op een lastenverdeling.
- Dit komt mede doordat het CPB geen goede inschatting kan maken voor de effecten van het beleid op huishoudvermogen, zoals zij dat wel kan voor de inkomensverdeling. En er op dit moment geen betrouwbare voorspelindicator voor de vermogensongelijkheid inclusief pensioenvermogen is. Daarbij is van belang te realiseren dat het Nederlandse pensioenstelsel een belangrijke dempende werking heeft op vermogensongelijkheid.

Algemene heffingskorting en IACK

De heer Schalk (SGP)

VRAAG

De heer Schalk geeft aan dat de afbouw van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting doorloopt en het kabinet elk jaar probeert de koopkracht van een- en tweeverdieners evenveel te laten stijgen. Hij vraagt of het geen tijd is om dit te stoppen en de afbouw te bevriezen.

De heer Schalk vraagt ook of de Inkomensafhankelijke Combinatiekorting achterhaald is, en of er onderzocht kan worden of de Inkomensafhankelijke Combinatiekorting kan worden gestopt of zo kan worden ingezet dat de kloof tussen een- en tweeverdieners niet nog verder wordt vergroot.

ANTWOORD

- Het kabinet is van mening dat het pakket aan huidige belastingmaatregelen een evenwichtige

inkomensverdeling tot stand brengt en ervoor zorgt dat werken lonender wordt.

- Belangrijke onderdelen hiervan zijn de Inkomensafhankelijke Combinatiekorting en afbouw van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting. Het kabinet heeft daarom geen voornemen om hier nu iets aan te veranderen.
- Het kabinet is wel voornemens om fiscale instrumenten in den brede periodiek te blijven toetsen op doelmatigheid. Momenteel loopt hiervoor het fiscale bouwstenentraject. Het resultaat hiervan zal begin 2020 met de Kamer worden gedeeld.

Zelfstandigenaftrek

Ester (CU) / Fentrop (FvD) / Otten (Fractie Otten)

VRAAG

- De heer **Ester** vraagt of met de geleidelijke verlaging van de zelfstandigenaftrek het verschil tussen een werknemer en een zelfstandige enerzijds en een zelfstandige en een ondernemer anderzijds kleiner wordt. Ook vraagt hij hoe zich dit verhoudt met de interimconclusies van de commissie Borstlap.
- De heer **Otten** vraagt ook naar de afbouw zelfstandigenaftrek en de heer **Frenterop** verzoekt om van dit voorstel af te zien.

ANTWOORD

- Het doel is inderdaad om het verschil in fiscale behandeling tussen een werknemer en een zelfstandige te verkleinen. Dit is in lijn met de

conclusies uit de discussienota van de Commissie Regulering van werk (Commissie Borstlap) en overigens ook met eerdere studies zoals het IBO Zelfstandigen zonder personeel (2015) en het OESO-landenrapport voor Nederland (2018).

- De zelfstandigenaftrek geldt voor de ondernemer die aan het uren criterium voldoet. Dit kan zowel een zelfstandige zijn als een ondernemer met personeel. Beiden komen ook in aanmerking voor de arbeidskorting. Er treedt als gevolg van deze maatregel geen verschil op.
- Wellicht ter geruststelling van de heer Fentorp merk ik op dat mede als gevolg van de extra verhoging van de arbeidskorting de meeste zelfstandigen niet meer belasting gaan betalen dan nu.

Middellangetermijnraming CPB

Van Rooijen (50PLUS) en Crone (PvdA)

VRAAG

De heer van Rooijen merkt op dat uit de Middellangetermijnraming van het CPB blijkt dat de door het kabinet ingezette lastenverlichting gepaard gaat met een lastenverzwaring in de toekomst. Daarnaast merkt hij op dat er lasten worden verschoven van burgers naar het bedrijfsleven. Hij vraagt naar een onderbouwing van deze keuzes.

Ook de heer Crone van PvdA merkt op dat er een lastenverzwaring aankomt en vraagt of het wel netjes is om dit door te schuiven naar een volgend kabinet.

ANTWOORD

- Het kabinet heeft de lasten van burgers verlicht om mensen meer te laten merken van het economische herstel en tegelijkertijd een vaste baan aantrekkelijker te maken. Deze

lastenverlichting is structureel en staat los van de Middellangetermijnraming van het CPB in de toekomst.

- De stijgende lasten in de Middellangetermijnraming van het CPB komen onder meer door een verwachte stijging in de zorgpremies.
- De Middellangetermijnraming heeft betrekking op de periode 2021-2025, en is bedoeld als input voor een formatie en volgend kabinet. Het is dus ook aan een volgend kabinet om te beslissen wat zij een wenselijke inkomensverdeling voor deze periode vinden.

Arbeidskorting te bot?**Meerwaarde van arbeidskorting.****Ester (CU)****VRAAG**

De heer Ester geeft aan dat de arbeidskorting te bot is geworden om mensen naar de arbeidsmarkt te geleiden, en vraagt of daar dan niet de sleutel ligt om de kloof tussen een- en tweeverdieners te verkleinen. Daarnaast vraagt hij gezien de lage werkloosheid wat de meerwaarde is van een arbeidskorting, en of de stapsgewijze afschaffing van de algemene heffingskorting voor de niet-verdienende partner in beton gegoten is.

ANTWOORD

- In mijn notitie over de effectiviteit van de arbeidskorting geef ik aan dat werken meer lonend maken een belangrijke doelstelling van het Regeerakkoord is, en dat de arbeidskorting hier een belangrijke rol in speelt.

- Wel geef ik aan dat uit de CPB studies komt dat het effect van financiële prikkels op de arbeidsparticipatie kleiner is dan in het verleden, omdat de arbeidsparticipatie nu hoger ligt.
- Hierbij moet natuurlijk ook worden gezegd dat ons fiscale stelsel aan deze hoge arbeidsparticipatie heeft bijgedragen.
- Het kabinet heeft daarom geen voornemen om nu iets te veranderen aan de arbeidskorting of de stapsgewijze afschaffing van de algemene heffingskorting voor de niet-verdienende partner.
- Het kabinet is wel voornemens om fiscale instrumenten in den brede periodiek te blijven toetsen op doelmatigheid. Momenteel loopt hiervoor het fiscale bouwstenentraject. Het resultaat hiervan zal begin 2020 met de Kamer worden gedeeld.

Heffingskortingen

Crone (PvdA)

VRAAG

De heer Crone vraagt of het klopt dat mensen met een Wajong-uitkering die werken minder arbeidskorting ontvangen en wat ik daar aan wil doen.

ANTWOORD

- Het klopt dat sommige mensen met een Wajong-uitkering een lager arbeidsinkomen hebben, indien er sprake is van loondispensatie voor de werkgever. Als gevolg daarvan is vaak ook de arbeidskorting lager.
- Wajong'ers hebben wel recht op jonggehandicaptenkorting. Als zij niet full-time werken krijgen zij daarnaast vaak een aanvullende uitkering. Deze uitkering telt echter niet mee voor de arbeidskorting omdat het geen arbeidsinkomen is.
- Overigens leiden de voorstellen uit dit Belastingplan tot een verhoging van de

arbeidskorting die in euro's even hoog is voor alle arbeidsinkomens tussen circa 10.000 en 100.000.

Een- en tweeverdieners en onderzoek marginale druk

De heer Ester (ChristenUnie)

VRAAG

De heer Ester vraagt of het kabinet de ambitie heeft om de kloof tussen een- en tweeverdieners te dichten, en hoe de uitkomsten van het onderzoek naar marginale druk in deze ambitie passen.

ANTWOORD

- Het kabinet is van mening dat het pakket aan huidige belastingmaatregelen een evenwichtige inkomensverdeling tot stand brengt.
- In het onderzoek naar de marginale druk wordt aangegeven dat de marginale druk voor bepaalde groepen zoals alleenverdieners en alleenstaanden hoog blijft.
- Er zijn echter geen gemakkelijke manieren om de marginale druk gericht te verlagen. Zo zorgen aanpassingen of voor negatieve inkomenseffecten voor met name lage inkomens of voor meer kosten en een lagere arbeidsparticipatie.

Verzilvering heffingskortingen

Crone (PvdA) en Vendrik (GL)

VRAAG

De heer Crone vraagt naar de mogelijkheid om iets te doen aan het niet kunnen verzilveren van heffingskortingen. Het aantal belastingplichtigen dat de heffingskortingen niet volledig zelf kan verzilveren is immers toegenomen door het verhogen van die heffingskortingen. De heer Vendrik stelt ook vast dat niet alle belastingplichtigen hun heffingskortingen kunnen verzilveren en vraagt zich af waarom het kabinet de tarieven niet heeft verlaagd.

ANTWOORD

- Het klopt inderdaad dat in 2020 een groter deel van de belastingplichtigen zijn heffingskortingen niet volledig zelf kan verzilveren.

- Zo kan bijna 30 procent van de belastingplichtigen met recht op de algemene heffingskorting deze korting niet volledig zelf verzilveren in 2020.
- Deze mensen betalen geen inkomstenbelasting. Zij zouden dus ook niet profiteren van de tariefsverlaging die de heer Vendrik voorstelt, omdat de te betalen belasting niet lager kan worden dan nul.
- Het grootste deel van de belastingplichtigen profiteert van de verhogingen van de heffingskortingen in dit belastingplan.
- Wel is het zo dat het steeds lastiger wordt om werkenden met een laag inkomen te bereiken met verhogingen van de heffingskortingen. Voor dat doel is dit specifieke fiscale instrument minder geschikt geworden in de loop der jaren.
- Het niet kunnen verzilveren van heffingskortingen is overigens meegenomen in de koopkrachtberekeningen.

Ouderen

Van Rooijen (50PLUS)

VRAAG

De heer van Rooijen geeft aan dat de heffingskortingen voor werkenden € 3100 hoger zijn dan voor ouderen en noemt dit fiscale leeftijdsdiscriminatie.

ANTWOORD

- Het lijkt me goed om hier te verduidelijken dat voor ouderen ook een ander tarief geldt.
- Ouderen betalen over de eerste € 35.000 inkomen komend jaar geen 37,35% belasting, zoals werkenden, maar 19,45%.
- Een werkende die €35.000 verdient heeft recht op de maximale arbeidskorting en betaalt – na aftrek van alle kortingen – uiteindelijk € 7300 aan belastingen en premie volksverzekeringen. Een oudere met hetzelfde inkomen betaalt dan slechts € 4200.
- Ik denk dus dat met de fiscale leeftijdsdiscriminatie van ouderen wel meevalt.

Fiscale en leeftijdsdiscriminatie

Van Rooijen (50PLUS)

VRAAG

De heer van Rooijen geeft aan dat het arbeidsmarktbeleid tot grote verschillen in effectieve druk heeft geleid en vraagt in hoeverre sprake is van fiscale of leeftijdsdiscriminatie.

ANTWOORD

- Het arbeidsmarktbeleid kent verschillende regelingen die verschillend uitpakken voor verschillende soorten huishoudens, hoge en lage inkomens, werkenden en niet-werkenden en gezinnen met en zonder kinderen.
- Zo krijgen alleen mensen boven de pensioenleeftijd AOW en kunnen alleen gezinnen met kinderen gebruik maken van kindregelingen.
- Ik herken mij niet in het beeld dat er sprake is van fiscale of leeftijdsdiscriminatie.
- Dit kabinet neemt verschillende maatregelen die de koopkracht van ouderen verbeteren. Zo

profiteren ouderen met een hoger aanvullend pensioen van het invoeren van het tweeschijvenstelsel.

- Daarnaast zien AOW'ers de hogere algemene heffingskorting terug in een hogere AOW-uitkering, die ook regulier wordt geïndexeerd zodat deze meeloopt met de lonen.
- Voor de groep AOW'ers zonder of met een klein aanvullend pensioen vallen het verhogen van de zorgtoeslag en het afschaffen van de harde inkomensgrens in de huurtoeslag gunstig uit. Tot slot heeft het kabinet de ouderenkorting minder steil laten afbouwen.
- Het kabinet is van mening dat het pakket aan huidige belastingmaatregelen een evenwichtige inkomensverdeling tot stand brengt tussen de verschillende groepen.

Grondslagverbreding en tariefsverlaging vennootschapsbelasting

Essers (CDA), Van Apeldoorn (SP)

VRAAG

De heren Essers en Van Apeldoorn vragen hoe ik aankijk tegen de verhouding tussen de grondslagverbredende maatregelen die dit kabinet heeft genomen en de aangekondigde verlaging van het hoge tarief van de vennootschapsbelasting.

ANTWOORD

- Het kabinet wil stimuleren dat Nederland een land blijft waar bedrijven met reële economische activiteiten zich willen vestigen en investeringen doen.
- Dit kabinet verlaagt daarom zowel het lage Vpb-tarief als het hoge Vpb-tarief.

- Het lage vpb-tarief wordt ten opzichte van de plannen van het regeerakkoord wel gewoon met 1%-punt extra verlaagd tot 15% vanaf 2021.
- Dit is een belangrijke maatregel voor het mkb. Meer dan 95% van de belastingplichtigen in het mkb valt volledig onder het lage Vpb-tarief.
- Richting de heer Van Apeldoorn zeg ik dat het hoge tarief vanaf 2021 wordt verlaagd naar 21,7% in plaats van naar 20,5%, zoals eerder beoogd.
- Het kabinet heeft de afweging gemaakt om de middelen – die eerder voor een verdere tariefsverlaging zouden worden gebruikt - in te zetten voor extra lastenverlichting voor burgers.
- Hierin is bewust een andere keuze gemaakt.
- Richting de heer Essers zeg ik dat dit niet wegneemt dat het hele bedrijfsleven, ook het mkb, profiteert van de verlaging van de tarieven van de vennootschapsbelasting.
- De grondslagverbredingen in de Vpb die dit kabinet neemt, slaan voor het grootste deel in structurele termen neer bij het grootbedrijf.
- Deze maatregelen raken het mkb in veel mindere mate.

- Er kan dan ook worden geconcludeerd dat de maatregelen van dit kabinet gunstiger uitpakken voor het mkb dan voor het grootbedrijf, zowel binnen deze kabinetsperiode als op de langere termijn.

Effectief tarief vennootschapsbelasting

Crone (PvdA), Vendrik (GL)

VRAAG

De heer Crone vraagt mijn reactie op het CBS-onderzoek naar effectieve tarieven voor bedrijven. Daarnaast vraagt hij naar de tariefsverlaging in de Vpb en wat de heer Rutte daarover heeft gezegd. De heer Vendrik vraagt ook of deze tariefsverlaging volgend jaar heroverwogen wordt afhankelijk van het bedrijfsleven.

ANTWOORD

- Ik heb altijd aangegeven dat het ingewikkeld is om een betrouwbaar effectief tarief van een land te berekenen. Het effectief tarief verschilt altijd per bedrijf en per jaar.
- Het effectief tarief van 17% van het CBS wordt bijvoorbeeld beïnvloed door verliesverrekening.
- Er is ook een onderzoek van de OESO geweest waarbij het Nederlands effectief tarief dichtbij het

nominaal tarief zat. Maar ook dat onderzoek kende beperkingen. Ik heb dat in een brief aan de Tweede Kamer ook beschreven.

- Daarom is belangrijk te onderzoeken wat achter die cijfers verstopt zit.
- Het kabinet wacht daarom op de nadere publicatie van het CBS en het advies van de Adviescommissie belastingheffing van multinationals.
- Over het Europees gemiddelde vpb-tarief geeft de memorie van antwoord een goed beeld.
- Ook als we Oost-Europese landen buiten beschouwing laten, komt het Nederlandse vpb-tarief uit rond het Europese gemiddelde.
- De uitspraak van de heer Rutte over het koppelen van de tariefsverlaging aan loonsverhogingen, laat ik graag voor rekening van de heer Rutte zelf. Wat dit heeft betekend voor de begroting van 2020 heeft u teruggezien in het Belastingplan.
- Ik kan me voorstellen dat we hier volgend jaar - naar aanleiding voor de begroting voor 2021 - verder over van gedachten wisselen.
- Ik merk echter ook op dat de huidige tariefsverlaging een weloverwogen beslissing is en

dat ik momenteel geen reden zie om deze terug te draaien.

DBA

Van Rooijen (50PLUS)

VRAAG

De heer Van Rooijen vraagt naar een oplossing voor de grote toename van het aantal zzp'ers na de invoering van de Wet DBA.

ANTWOORD

- Het kabinet neemt voor de middellange termijn al een aantal maatregelen in reactie op de toename van het aantal zzp'ers.
- Er komt een webmodule die opdrachtgevers zekerheid moet bieden over de kwalificatie van de arbeidsrelatie.
- Er komt een minimumtarief voor de onderkant van de arbeidsmarkt en de mogelijkheid voor een zogenoemde zelfstandigenverklaring voor de bovenkant. Na de invoering van deze maatregelen wordt het handhavingsmoratorium gefaseerd afgebouwd.

- Daarnaast werkt het kabinet aan verkleining van de verschillen tussen zelfstandigen en werknemers, bijvoorbeeld door de verlaging van de zelfstandigenaftrek.
- Er zijn overigens ook andere verschillen dan alleen fiscaal, bijvoorbeeld op het terrein van de sociale zekerheid en het arbeidsrecht.
- We wachten op het advies van de commissie Borstlap voor advies als het gaat om de regulering van de arbeidsmarkt voor de langere termijn.

b. Minimumkapitaalregel**Effect minimumkapitaalregel op kredietverlening****De heer Otten (Fractie-Otten)****VRAAG**

De heer Otten vraagt wat de impact van de minimumkapitaalregel is op de kredietverlening door banken aan met name het MKB en ZZP-ers.

ANTWOORD

- De impact van de voorgestelde maatregel op de kredietverlening is afhankelijk van de individuele commerciële keuzes van banken.
- Zo kunnen banken de lastenverzwaring die uitgaat van de voorgestelde maatregel afwentelen op klanten, aandeelhouders, werknemers of een combinatie daarvan.
- Of de voorgestelde maatregel leidt tot minder kredietverstrekkingen of kredietverlening tegen

hogere kosten valt dan ook niet op voorhand te zeggen.

- Banken maken de afgelopen jaren echter voldoende winst en hebben goede toegang tot kapitaalmarkten.
- De voorgestelde maatregel staat naar de mening van het kabinet daarom niet in de weg aan een gezonde kredietverlening aan bedrijven, waaronder het MKB en ZZP-ers, die passend is binnen het huidige economische klimaat.

c. Verhuurderheffing

De heer Ester (ChristenUnie)

VRAAG

De heer Ester vraagt hoe stabiel de nieuwe inzet van de verhuurderheffing is, omdat deze bij een nieuwe kabinetsformatie kan sneuvelen. Moet de woningcorporaties niet meer zekerheid geboden worden om de investeringshandschoen op te nemen?

ANTWOORD

- Ik kan niet vooruitlopen op een beslissing van een volgend kabinet over de verhuurderheffing.
- Zo lang de verhuurderheffing bestaat, zorgt deze heffingsvermindering voor zekerheid. Alle aanvragen die binnenkomen voor het eventuele sluiten van de heffingsvermindering worden in behandeling genomen en worden geaccepteerd als ze aan de voorwaarden voldoen.

De heer Crone (PvdA)

VRAAG

De **heer Crone** vraagt naar de gecumuleerde lastenverzwaring voor woningcorporaties.

ANTWOORD

- Dit kabinet wil dat woningcorporaties zich kunnen blijven richten op het investeren in (nieuwbouw)woningen en verduurzaming;
- Het beeld is dat de sector de komende jaren, met inbegrip van de fiscale lasten, macro gezien over voldoende leenruimte beschikt om extra te investeren;
- Als kabinet houden we dus goed de vinger aan de pols voor de financiële gezondheid van woningcorporaties;
- Bovendien wordt er jaarlijks gerapporteerd over de financiële positie van de sector en haar gerealiseerde en voorgenomen investeringen;
- Ook in het fiscale stelsel houdt het kabinet oog voor de woningcorporaties.

- Juist daarom heeft het kabinet vanaf 2019 het tarief van de verhuurderheffing verlaagd en een heffingsvermindering voor verduurzaming geïntroduceerd;
- Vanaf 2020 komen daar een heffingsvermindering voor nieuwbouw en een vrijstelling voor tijdelijke woningen bij;
- Vanaf 2021 komt daar de verlaging van het Vpb tarief van 25% naar 21,7% bij;
- Ten slotte rapporteert de minister van Milieu en Wonen, mede namens mij, jaarlijks hoeveel woningcorporaties aan vennootschapsbelasting en verhuurderheffing betalen.

Verhuurderheffing

Van Apeldoorn (SP)

VRAAG 9 en 10

De heer Van Apeldoorn vraagt wat in de kern de rechtvaardiging voor de continuering van de verhuurdersheffing is. Verder vraagt de heer Van Apeldoorn of de verhuurderheffing als crisismaatregel nu nog wel nodig is.

ANTWOORD

- De verhuurderheffing zorgt voor een budgettaire opbrengst van € 1,7 miljard per jaar. Ook nu de crisis voorbij is, kunnen we dit bedrag niet zomaar missen.
- We hebben inmiddels al wel verlagingen in de heffing doorgevoerd. Zo is in de afgelopen jaren het tarief van de verhuurderheffing verlaagd, en is een nieuwe heffingsvermindering voor verduurzaming van huurwoningen ingevoerd. In het voorliggende

belastingplan zit een heffingsvermindering voor nieuwbouw van € 1 miljard in 10 jaar. Deze komt naast een extra woningbouwimpuls van € 1 miljard.

Verhuurderheffing

Vendrik (Groenlinks)

VRAAG

De heer Vendrik vraagt of het bieden van veel substantiëlere korting op de heffing in ruil voor een maximale bijdrage aan de verduurzaming van de gebouwde omgeving op de agenda van het kabinet staat.

ANTWOORD

- Met de huidige voorgestelde maatregelen in de verhuurderheffing en de eerder genomen maatregelen (waaronder een heffingsvermindering voor verduurzaming in de verhuurderheffing) is het kabinet van mening dat de woningcorporaties voldoende financiële ruimte hebben om de benodigde investeringen te doen in woningbouw en verduurzaming.

- Dit blijkt ook uit de Indicatieve Bestedingsruimte Woningcorporaties (IBW), die jaarlijks wordt gepubliceerd. De IBW geeft een indruk van de financiële positie van hun corporatie. De IBW 2019 bevestigt het beeld dat er in deze prognoseperiode (2019-2023) op sectorniveau nog additionele investeringsruimte is, bovenop de al voorgenomen investeringen van corporaties.
- Om voor de lange termijn in beeld te krijgen hoe de opgaven en middelen van corporaties zich tot elkaar verhouden voert de minister voor Milieu en Wonen in samenwerking met Aedes een onderzoek uit naar de opgaven en middelen van woningcorporaties. Hierbij wordt ook de bijdrage van corporaties aan verduurzaming betrokken. Dit onderzoek zal in de loop van 2020 afgerond worden. Indien hieruit financiële knelpunten blijken, worden ook opties geschetst hoe deze opgelost kunnen worden.

Verhuurderheffing

Van Apeldoorn (SP)

VRAAG

De heer Van Apeldoorn stelt dat de verhuurdersheffing, die antwoord was op de financiële crisis, nu de volgende crisis aanzwengelt, de woningcrisis. En vraag naar mijn reactie hierop.

ANTWOORD

- Ik deel de mening niet dat de verhuurderheffing de volgende crisis aanzwengelt.
- Inderdaad is er op dit moment krapte op de woningmarkt en zijn daar grote uitdagingen.
- Maar de verhuurderheffing staat het oppakken daarvan niet in de weg.
- Zoals aangegeven in reactie op de vraag van de heer Vendrik, blijkt uit de IBW dat de sector de komende jaren over voldoende leenruimte beschikt om extra te investeren, bovenop de ruim € 43 miljard aan voorgenomen plannen die tot 2023 in de boeken staan.

- En zoals gezegd houden we de vinger aan de pols met de uitvoering van het onderzoek in samenwerking met Aedes.

Verhuurderheffing

Van Apeldoorn (SP)

VRAAG

De heer Van Apeldoorn vraagt waarom de WOZ-stijging in de verhuurderheffing niet gecompenseerd wordt door middel van tariefsaanpassing, zoals bij gemeentelijke belastingen gebeurt?

ANTWOORD

- Een dergelijke aanpassing is een wezenlijke verandering van de grondslag. Dit vergt dus onderzoek.
- In 2020 zal een evaluatie van de verhuurderheffing naar de Tweede Kamer gestuurd worden. Daarin zal ook gekeken worden naar alternatieve grondslagen, zoals de systematiek die wordt voorgesteld door de heer Van Apeldoorn, waarin een grote verandering van de WOZ-waarde wordt gecompenseerd door een tariefsaanpassing.

d. Tabaksaccijns
Van Strien (PVV)

VRAAG

De heer Van Strien vraagt of de staatssecretaris zich realiseert dat er een combinatie-effect optreedt als burgers naar buurlanden gaan voor hun inkopen voor volgens de heer Van Strien, goedkopere drank, benzine en tabak.

ANTWOORD

- Door de verhoging van de tabaksaccijns van 1 euro per pakje wordt er een toename van grenseffecten verwacht zoals de heer Van Strien aangeeft.
- In het Nationaal Preventieakkoord is afgesproken dat alvorens de prijs verder verhoogd kan worden tot € 10 in 2023, het kabinet in 2021 een evaluatie zal uitvoeren omdat grenseffecten de effectiviteit van en het draagvlak voor de maatregel kunnen ondermijnen.

4. Wetsvoorstel OFM 2020

a. Keuzeregeling EBV

De heer Ester (ChristenUnie)

VRAAG

De heer Ester vraagt of ik kan garanderen dat belastingplichtigen die voor de niet-digitale variant kiezen even goed geholpen worden en of dat op enigerlei wijze is geborgd.

ANTWOORD

- In principe worden belastingplichtigen, die voor de niet-digitale variant kiezen, even snel en accuraat geholpen.
- Dit is uiteraard afhankelijk van de kenmerken van het papieren en het digitale kanaal. Een brief via de papieren post is immers gelet op de aard van het papieren kanaal over het algemeen langer onderweg dan een digitaal bericht.

- Het gelijkheidsbeginsel borgt dat de Belastingdienst gelijke gevallen op een gelijke manier behandelt.

b. Openbaarmaking vergrijpboeten

De heer Ester (ChristenUnie)

VRAAG

De heer Ester vraagt hoe de Belastingdienst de noodzakelijke samenwerking met het OM, de nationale politie en de FIOD aangaat bij de aanpak van belastingontduiking en -ontwijking.

ANTWOORD

- Samenwerking met deze instanties is vastgelegd in het Protocol aanmelding en afdoening van fiscale delicten en delicten op het gebied van douane en toeslagen (Protocol AAFD).
- Daarin is vastgelegd welke zaken worden aangemeld voor strafrechtelijke vervolging.
- Na gezamenlijk overleg wordt besloten welke zaken daadwerkelijk strafrechtelijk worden vervolgd.

- Daarnaast doet de Belastingdienst in voorkomende gevallen melding bij het OM als hij bekend is geworden met andere strafbare feiten dan de delicten waarvoor het Protocol AAFD van toepassing is.
- Indien sprake is van belastingontwijking, dan is geen sprake van strafbare feiten. Die zaken handelt de Belastingdienst dus zelfstandig af. In voorkomende gevallen kan dan wel een vergrijpboete worden opgelegd.

VRAAG (CDA)

De heer Essers vraagt of ik wil bevestigen dat de rol van een inspecteur een heel andere is dan die van een adviseur.

ANTWOORD

- Het is juist dat de rol van de adviseur een andere is dan de rol van de inspecteur.
- De taak van de inspecteur is het vaststellen van de materiële belastingschuld die uit de wet voortvloeit.

Essers (CDA)

VRAAG (CDA en FvD)

De heer Essers vraagt of openbaarmaking van een vergrijpboete wel de taak van de inspecteur is en of dit niet beter aan de beroepsorganisaties kan worden gelaten. Ook de heer Frentrop vraagt hier met zijn oproep tot bezinning op de maatregel van openbaarmaking aandacht voor. Daarnaast vraagt de heer Essers of openbaarmaking feitelijk leidt tot een beroepsverbod en een verdergaande sanctie is dan alleen de boete.

ANTWOORD

- Het doel van openbaarmaking is publieksvoorlichting.
- Laat ik heel duidelijk zijn: de Panama Papers hebben duidelijk gemaakt dat er veel professionele betrokkenen zijn bij fiscale constructies. In Panama ging het voornamelijk om advocaten, maar het kan net zo goed gaan om notarissen,

belastingadviseurs of accountants. Zoals u weet, is uit de parlementaire mini-enquête naar aanleiding van de Panama Papers gebleken dat er veel professionals zijn betrokken bij een (fiscale) constructie, eenieder doet een deel van het werk en niemand neemt verantwoordelijkheid voor het geheel.

- Het kabinet wil nu – in de gevallen waarin onherroepelijk sprake is opzet op belastingfraude – ook de naam van de facilitator openbaar maken. Het gaat dus om de de ernstige gevallen van opzettelijk medeplegen van belastingontduiking.
- Ik wil, zoals de zaken er nu voor staan, geen uitzondering voor adviseurs die bij een beroepsorganisatie zijn aangesloten.

Eventueel noemen bij doorvragen op tuchtrecht #1:

- *Zoals u weet vraag ik meer aandacht voor dit onderwerp.*
- *Ik heb reeds aangekondigd dat ik op 30 januari 2020 een conferentie organiseer over tax governance.*

- *Ik nodig de beroepsgroep van harte uit om hun tuchtrecht te versterken en daar ook adequate voorlichting van het publiek in te betrekken.*

Eventueel noemen bij doorvragen op de relatie met strafrecht:

- *Bij het evalueren van de maatregel zal worden gekeken of openbaarmaking naar het strafrecht moet worden uitgebreid.*

5. Wet fiscale maatregelen Klimaatakkoord

a. Autobelastingen

Bpm-opbrengst

Van Strien (PVV)

VRAAG

De heer van Strien vraagt naar de bpm-opbrengst. De opbrengst is vorig jaar gestegen en hij vraagt of ik mij kan voorstellen dat dit het zoveelste bewijs is van een onbetrouwbare overheid.

ANTWOORD

- Het klopt dat de opbrengst van de bpm in 2018 gestegen is ten opzichte van 2017.
- Dit komt echter niet doordat de overheid de tarieven verhoogd heeft.
- De belangrijkste reden voor de hogere bpm-opbrengst is dat er in Nederland in 2018 meer nieuwe auto's verkocht zijn.

- Ik zie de stijging van de bpm-opbrengst dus niet als een bewijs van een onbetrouwbare overheid.

Overzicht van de historische opbrengst van de bpm

Jaar	Opbrengst (mrd)
1995	1,81
1996	1,89
1997	2,06
1998	2,43
1999	2,84
2000	2,88
2001	2,94
2002	2,74
2003	2,87
2004	3,00
2005	3,15
2006	3,45
2007	3,65

Jaar	Opbrengst (mrd)
2008	3,24
2009	2,15
2010	2,10
2011	1,98
2012	1,50
2013	1,16
2014	1,12
2015	1,46
2016	1,55
2017	2,00
2018	2,1
2019	2,3 (geraamd)

Geel gearceerd = meer opbrengst dan in 2018

BPM en WLTP

Vendrik (GroenLinks)

Vraag:

De heer Vendrik vraagt of er in het verleden niet te weinig BPM is geheven door de oude CO2-test. Nu verlagen we de BPM-tarieven voor de nieuwe CO2-test, de WLTP. Daarbij vraagt de heer Vendrik of het de bedoeling is van dit groene kabinet dat er te weinig BPM per eenheid CO2 wordt geheven.

Antwoord

- Het vorige kabinet heeft toegezegd dat de totale BPM-opbrengst niet zou moeten stijgen als gevolg van de nieuwe WLTP-test.
- De nieuwe test maakt auto's niet onzuiniger, alleen de test verandert.
- Vanuit dat perspectief ligt het niet voor de hand om de BPM te laten stijgen of dalen door een nieuwe Europese emissietest.
- Om die reden zorgt het kabinet er met de nieuwe BPM-tarieven voor dat de BPM niet stijgt of daalt door de nieuwe WLTP-test.

- Dit is wel een zeer ruimhartige toezegging maar ik hecht eraan om toezeggingen na te komen.

b. Afvalstoffenbelasting

Ester (CU)

VRAAG

De heer Ester vraagt of de maatregel om buitenlands afval te belasten de enige maatregel in dit pakket is in het kader van Urgenda, en of deze maatregel het verschil gaat maken.

ANTWOORD

- Het kabinet heeft tegelijkertijd met het Klimaatakkoord een aanvullend pakket aan maatregelen gepresenteerd, om invulling te geven aan de opgave uit Urgenda. Voor de maatregelen is € 500 miljoen gereserveerd.
- Dit pakket is in aanvulling op de eerder aangekondigde sluiting van de Hemwegcentrale. Andere maatregelen zijn bijvoorbeeld extra middelen voor stimulering van hoogwaardige recycling en stimulering van lachgasreductie. De aanpassing in de afvalstoffenbelasting is de enige

fiscale maatregel waar een wetswijziging voor nodig is.

- Rekening houdend met onzekerheden, schat het kabinet in dat dit pakket aan maatregelen in totaal leidt tot een reductie van circa 4 Mton in 2020. Alle maatregelen zijn van belang voor de uitvoering van het Urgenda-vonnis.

Belasten buitenlands afval

Van Huffelen (D66), Essers (CDA), Schalk (SGP)

VRAAG

Mevrouw Van Huffelen en de heren Essers en Schalk vragen naar de gesprekken met de afvalsector over een alternatief voor het in de afvalstoffenbelasting betrekken van buitenlands afval.

ANTWOORD

- De afvalsector heeft begin november een alternatief aangedragen waar serieus naar is gekeken door het kabinet. Het alternatief bevat bedrijfsgevoelige informatie en is onder embargo verstrekt, waardoor ik er niet specifiek op kan ingaan.
- In de korte tijd die beschikbaar was, is het niet mogelijk gebleken om vast te stellen of sprake was van een volwaardig alternatief met betrekking tot de CO₂-reductie.
- Daarnaast is van belang dat de belastingmaatregel een geraamde opbrengst heeft, die gedekt had moeten worden als het kabinet zou afzien van de

maatregel. Daarbij wilde het kabinet in ieder geval niet dat de lasten zouden verschuiven naar bijvoorbeeld huishoudens.

- Het kabinet heeft daarom besloten vast te houden aan de oorspronkelijke maatregel.
- Het kabinet wil graag de gesprekken met de sector voortzetten met het oog op eventuele alternatieve maatregelen in de toekomst. Ik zal uw Kamer over de voortgang van deze gesprekken informeren, dit ook in reactie op het verzoek van de heer Essers.
- Verder zijn Urgenda- en klimaatmiddelen gereserveerd voor bevordering van de circulaire economie en hebben we aangeboden met de sector mee te denken over de invulling daarvan.

c. ODE

Vormgeving en alternatieven

**Geerdink (VVD), Essers (CDA), Frentrop (FvD),
Schalk (SGP), Otten (FvD)**

VRAAG

Mevrouw Geerdink, de heer Schalk en de heer Otten vragen naar de vormgeving van de ODE en de effecten voor bedrijven als de glastuinbouw. Mevrouw Geerdink, de heer Essers, en de heer Frentrop vragen naar mogelijkheden om de lastenstijging voor bedrijven te verminderen of te temporiseren.

ANTWOORD

- De ODE en SDE+ liggen op het beleidsterrein van mijn collega, de minister van EZK. Vanwege de samenhang met andere maatregelen loopt deze aanpassing eenmalig mee in het Belastingplanpakket. Voor de beantwoording heb ik me door mijn collega laten bijstaan.

- De ODE tarieven worden jaarlijks vastgesteld om de kasuitgaven van de SDE+ te dekken. Daarom moeten de tarieven van de ODE in 2020 worden verhoogd aangezien de te dekken kasuitgaven voor de SDE+ in 2020 toenemen van circa 1,7 miljard in 2019 naar circa 2,4 miljard in 2020.
- Bij het Klimaatakkoord heeft het kabinet daarnaast aanvullende keuzes gemaakt over de lastenverdeling, waaronder een lastenverschuiving van burgers naar bedrijven. De tarieven volgen uit de afspraken in het Klimaatakkoord, dit in reactie op de vraag hierover van de heer Essers.
- Temporisering zou weliswaar betekenen dat de lasten voor grootverbruikers minder snel toenemen, maar tegelijk zou een belastingverlaging met gemiddeld 100 euro voor huishoudens in 2020 dan niet mogelijk zijn.
- Hier heeft het kabinet vanwege het belang van een evenwichtige verdeling van de lasten niet voor gekozen.

ODE – verkeerde prikkel

Ester (CU) Vendrik (GL)

VRAAG

De heer Ester (CU) vraagt of de ODE-wijzing bij de glastuinbouwsector tot het gebruik van fossiele brandstoffen gaat leiden. De heer Vendrik had een soortgelijke vraag.

ANTWOORD

- De ODE-wijziging geeft in principe een prikkel tot verduurzaming door energieverbruik zwaarder te belasten. Deze prikkel is gewenst vanuit het Klimaatakkoord: er ontstaat een prikkel voor de aanschaf van zonnepanelen en bijvoorbeeld geothermie.
- Voor bedrijven die installaties van warmtekrachtkoppeling inzetten en daarmee elektriciteit produceren, geldt voor de gasinzet een volledige belastingvrijstelling. Daaruit kan een prikkel ontstaan om meer elektriciteit via de WKK te produceren. De extra gasinzet die daarmee samenhangt is dan namelijk vrij van heffing.

- In het Klimaatakkoord is aan de landbouwtafel echter afgesproken dat er minder inzet van WKK's komt.
- Het kabinet zal hier een vinger aan de pols houden en in de door de motie Lodders gevraagde monitoring ook oog hebben voor de effecten van de wijziging van de ODE op de verduurzaming van sectoren waarin WKK's worden gebruikt.

ODE – monitoring en overleg

Van Huffelen (D66), Ester (CU), Essers (CDA), Schalk (SGP)

VRAAG

Mevrouw Van Huffelen vroeg hoever het staat met voorstel voor de monitoring van de effecten en het aanpassen van de SDE+. De heren Ester en Essers deden een soortgelijk verzoeken. De heer Schalk vroeg ook naar overleg met de sector.

ANTWOORD

- Het kabinet gaat op korte termijn met onder andere Glastuinbouw NL om tafel om invulling te geven aan de monitoring van de effecten uit de motie Lodders.
- Het kabinet heeft daarnaast een impacttoets MKB aangevraagd die KPMG momenteel uitvoert.
- Deze informatie kan worden meegenomen in de toekomstige besluitvorming over de Opslag Duurzame Energie.

- Er zijn daarbij ook mogelijkheden om de sector te bedienen in de subsidiering:
- Bij de verbrede SDE+ zal worden gezien of extra opties die gunstig zijn voor de glastuinbouw, zoals de daglichtkas en de benutting van restwarmte.
- De minister van EZK zal hierover in het voorjaar van 2020 een brief naar de Tweede Kamer sturen.
- De minister van LNV is met de sector in gesprek over de inzet van de extra klimaatgelden voor 2020.

d. Klimaatbeleid

Verdeling rekening klimaatbeleid

Crone (PvdA)

VRAAG

De heer Crone vraagt wie de rekening betaalt voor het klimaatbeleid.

ANTWOORD

- Het beleid van het kabinet is erop gericht de klimaatopgave op een zo kostenefficiënt mogelijke wijze te realiseren, zodat de transitie betaalbaar blijft. De transitie moet op een rechtvaardige wijze gerealiseerd worden.
- Het kabinet begrijpt het belang van een rechtvaardige verdeling van de lasten voor het draagvlak voor de transitie. Met dit Klimaatakkoord wordt de opgave én de rekening eerlijk verdeeld.

- We verschuiven de lasten van huishoudens naar het bedrijfsleven door aanpassing van de verdeling van de Opslag Duurzame Energie. Daarnaast wordt het belastingdeel in de energierekening voor huishoudens wordt verlaagd.
- Tot slot is de dekking van het stimuleringspakket voor elektrische auto's zo vorm gegeven, dat er geen lastenstijging optreedt voor rijders van fossiele auto zonder handelingsperspectief.

(Fiscale) stimulering openbaar vervoer

Ester (ChristenUnie)

VRAAG

- De heer Ester vraagt hoe de staatssecretaris de relatie tussen het klimaatakkoord, het openbaar vervoer en de fiscus ziet en of hier niet eens fundamenteel over moet worden nagedacht.
- De heer Ester vraagt voorts of binnen het beleid voor openbaar vervoer een rol is weggelegd voor de fiscaliteit.

ANTWOORD

- In algemene zin zijn er inderdaad fiscale regelingen die van invloed kunnen zijn op het openbaar vervoer en het gebruik daarvan
- Denk aan de onbelaste reiskostenvergoeding waar de werkgever bijvoorbeeld de mogelijkheid heeft om voor het openbaar vervoer de werkelijke kosten te

vergoeden als deze hoger zijn dan de forfaitaire 19 cent per kilometer.

- In dat verband is het van belang dat het kabinet naar aanleiding van een motie van mw. Lodders uit de Tweede Kamer binnenkort zal starten met een onderzoek naar een modernisering van de onbelaste reiskostenvergoeding. De effecten op duurzaam mobiliteitsgedrag zullen hierin worden meegenomen.
- Het klimaatakkoord bevat inderdaad geen specifieke fiscale maatregelen om het openbaar vervoer te stimuleren.
- Dat neemt niet weg dat het Kabinet inzet op het verbeteren van het openbaar vervoer:
 - Er wordt fors geïnvesteerd in de infrastructuur en investeren de vervoerders in hun materieel.
 - In het Klimaatakkoord zijn maatregelen opgenomen die moeten bijdragen aan het afvlakken van de piekdruk in het openbaar vervoer. Hierdoor ontstaat ruimte voor extra reizigers.
 - Met de coalitie Anders Reizen zijn afspraken gemaakt over verminderen van CO₂ van werk gerelateerd verkeer. Werkgevers doen dat o.a. door OV- gebruik te stimuleren.

- In 2016 is het Bestuursakkoord Zero Emissie Regionaal Openbaar Vervoer per Bus getekend. Hierin is onder andere afgesproken dat uiterlijk in 2030 alle regionale ov bussen emissievrij zijn.

Rekeningrijden/betalen naar gebruik

Vendrik (GroenLinks)

VRAAG

De heer Vendrik vraagt of het wetsvoorstel van minister Eurlings – Anders Betalen voor Mobiliteit – de nieuwe inspiratiebron voor de staatssecretaris is en of het kabinet deze draad na tien jaar taboe weer oppakt.

ANTWOORD

- In het Klimaatakkoord is afgesproken dat het kabinet een onderzoek start naar drie varianten van betalen naar gebruik ten behoeve van de komende kabinetsformatie.
- Daarbij worden, conform de afspraken uit het Klimaatakkoord, varianten onderzocht, voorbereidingen geschetst en waar mogelijk of nodig voorbereidingen getroffen.
- Voor het kerstreces zal ik een brief naar de Tweede Kamer sturen, waarin de aanpak van het onderzoek wordt geschetst.

Algemene CO₂-heffing

Van Huffelen (D66)

VRAAG

Mevrouw van Huffelen vraagt mij om een algemene CO₂-heffing te ontwikkelen om op korte termijn in te voeren liefst in Europees verband.

ANTWOORD

- Ik heb toegezegd in de Tweede Kamer dat een generieke CO₂-heffing aan bod zal komen bij het project bouwstenen voor een beter belastingstelsel.
- Het kabinet richt zich nu op het versterken van de CO₂-beprijzing voortvloeiend uit het Regeerakkoord en het Klimaatakkoord.
- Zo wordt hard gewerkt aan een CO₂-heffing voor de industrie die per 2021 in gaat.
- Het kabinet heeft daarnaast wetsvoorstellen ingediend voor een vliegbelasting en een minimumprijs voor CO₂-uitstoot van elektriciteitsopwekking.

TOELICHTING

Optioneel nadere reactie op generieke CO2-heffing:

- De maatregelen waar het kabinet aan werkt zien op een aantal sectoren waar de CO2-beprijzing sterk kan worden verbeterd.
- In sectoren als bijvoorbeeld de automobiliteit en de gebouwde omgeving bestaat reeds een substantiële CO2-beprijzing via de brandstofaccijnzen en de energibelasting op aardgas.
- Deze verschillen tussen sectoren zijn ook van belang om mee te wegen bij het denken over een generieke CO2-heffing voor alle sectoren.
- Een andere factor om mee te wegen is dat de ruimte om nationaal te bepreizen tussen sectoren kan verschillen.
- Zoals Mevrouw van Huffelen ook benoemt vindt een verbetering van CO2-beprijzing bij voorkeur plaats in Europees verband om te voorkomen dat de uitstoot over de grens verschuift.
- Daarom zet Nederland zich internationaal in om CO2-beprijzing hoog op de agenda te krijgen. Bijvoorbeeld de aanscherping van het Europese emissie-

handelsstelsiem EU-ETS en het beprijzen van de luchtvaart.

- We zijn zeer benieuwd naar de voorstellen voor CO₂-beprijzing in de Europese Green Deal en zullen een voortrekkersrol blijven pakken op dat onderwerp.

CO2 opslag**Vendrik (GL)****VRAAG**

De heer Vendrik heeft gevraagd naar subsidiering voor CO2-opslag.

ANTWOORD

- Voor het antwoord op deze technische vraag op het terrein van de minister Economische Zaken en Klimaat, verwijs ik graag door naar mijn collega.

Bij doorvragen:

- Op het moment wordt er gewerkt aan de verbreding van de SDE++ zodat deze subsidies ook voor CO2-reductie ingezet kan worden. o.a. de industrie kan gebruik maken van deze verbreedde regeling. Zoals in het Klimaatakkoord is opgenomen kunnen bedrijven o.a. Voor CCS intekenen op de SDE++. Dit betekent niet dat de subsidie per definitie aan hen gegund wordt, de SDE+ is een tender regeling. U wordt te zijner tijd door minister Wiebes

geïnformeerd over de verbreding van de SDE+. Het is niet mijn plaats hier nu op in te gaan.

Toelichting (niet uitspreken)

- Op het moment is er discussie tussen EZK, LNV en FIN over of CO2 levering aan de glastuinbouw als CO2 reductie voor de industrie moet worden gezien. Onze opvatting (en die van EZK) is dat dit niet het geval is. Ook in het ETS telt dit niet mee als CO2 reductie voor de industrie.
- Leverantie van CO2 aan de tuinbouw is niet per definitie klimaatvriendelijk, omdat circa 95% van de toegeleverde CO2 weer vrijkomt in de atmosfeer. en de 5% die wel wordt gebonden, slechts kort cyclisch wordt gebonden.

CPB heffing luchtvervuiling industrie

Crone (PvdA)

VRAAG

De heer Crone vraagt mijn reactie op de recente publicatie van het CPB over een heffing op luchtvervuiling van de industrie.

ANTWOORD

- Een interessante studie van het CPB naar de mogelijkheid om luchtvervuilende uitstoot in de industrie terug te dringen door beprijzing via belastingen.
- Het CPB schetst dat ook de beprijzing van CO₂-uitstoot in de industrie bijdraagt aan het terugdringen van de luchtvervuilende uitstoot door de industrie.
- Het kabinet werkt op dit moment aan een CO₂-heffing voor de industrie.
- Daarnaast werkt het kabinet via het Schone Luchtakkoord naar een halvering van de

gezondheidsschade door Nederlandse bronnen in 2030; hierin zijn ook maatregelen voor de industrie opgenomen.

- Mocht in de toekomst de emissiereductie achterblijven bij de doelen, dan kan worden onderzocht of het belasten van luchtvervuiling inderdaad effectief en uitvoerbaar is.

Stimulering elektrische tweewielers

Crone (PvdA)

VRAAG

De heer Crone vraagt om een stimuleringsregeling voor elektrische tweewielers (brommers en scooters).

ANTWOORD

- Het kabinet werkt voortvarend op meerdere niveaus aan het terugdringen van emissies en vervuilende stoffen door brom- en snorfietsen met verbrandingsmotor.
- Zo zet het kabinet zich in voor strengere Europese emissienormen die de voertuigen steeds schoner maken. Ook tracht het kabinet de transitie naar elektrische bromfietsen op de Europese agenda te krijgen.
- Op nationaal niveau zijn dit jaar in het Klimaatakkoord afspraken gemaakt over het

versneld uitfaseren van brom- en snorfietsen met een verbrandingsmotor.

- Met sectorpartijen is afgesproken dat vanaf 1 januari 2025 alle nieuwverkopen van snorfietsen op de Nederlandse markt emissieloos zijn.
- Tot slot, op lokaal niveau kunnen gemeenten ervoor kiezen om een milieuzone in te stellen voor brom- en snorfietsen.
- Een (nieuwe) fiscale stimuleringsregeling acht ik gelet op het gegeven dat er al van alles wordt gedaan om brom- en snorfietsen met een verbrandingsmotor uit te faseren niet noodzakelijk.
- Als hetzelfde doel kan worden bereikt zonder complexiteitsverhogende fiscale maatregelen, heeft dat mijn sterke voorkeur.

Spreeklijn vergroening en auto irt EU plannen

- Nu zou ik graag een blokje willen doen over de vragen die zijn gesteld over onderwerpen die ik een warm hart toe draag te weten fiscale vergroening.
- Meerdere partijen hebben gevraagd naar de voortgang op de al aangekondigde maatregelen zoals de CO2 heffing en de vliegbelasting en ook op het autodossier zit al veel vergroening in dit BP plan en heeft het kabinet aangekondigd enkele varianten voor rekening rijden uit te werken..
- De heer Crone vraagt of ik volgend jaar grote stappen voorwaarts kan zetten in fiscale klimaatwetgeving.
- Een groot deel van de fiscale klimaatakkoordmaatregelen zijn reeds in de wet 'fiscale maatregelen klimaatakkoord' opgenomen als onderdeel van het pakket Belastingplan 2020.
- Mevrouw van Huffelen roept mij op tot zo spoedige mogelijke implementatie van de reeds aangekondigde CO₂-heffing industrie, de vliegtax

en de aanpak van vervuilende brandstoffen in de scheepvaart.

- Ook de heer Ester heeft gevraagd naar het tijdspad van de CO₂-heffing.
- Er wordt op dit moment hard gewerkt aan de CO₂-heffing industrie. Het streven is dit wetsvoorstel bij het Belastingplan 2021 in te dienen.
- De behandeling van de vliegbelasting staat geagendeerd voor januari 2020 in de Tweede Kamer.
- Mevrouw van Huffelen vraagt ook nog naar de aanpak van vervuilende brandstoffen in de scheepvaart.
- Nationaal heeft mijn collega van IenW reeds een green deal gesloten met de sector (binnenvaart, zeevaart havens) om schadelijke emissies en broeikassen terug te dringen.
- Om echt stappen te zetten, hoop ik dan ook dat de Europese Commissie hier ook naar zal kijken in het kader van de EU Green Deal waarover de EC morgen een mededeling uitbrengt
Dat brengt mij bij de vliegbelasting waar ik het afgelopen jaar hard aan gewerkt heb zowel aan het nationale als het Europese spoor .

- Na een succesvolle conferentie in Den Haag afgelopen juli hebben recent 8 lidstaten een verklaring aan de EC overhandigt over het beprijzen van luchtvaart.
- De heer Ester vraagt of ik de afspraken kan delen
Voor de precieze tekst van de verklaring verwijs ik naar de brief die op 15 november aan uw Kamer is verstuurd.
- Verder vraagt dhr. Ester hoe een Europese vliegbelasting vormgegeven kan worden, wat het vervolgtraject is en of ik in dit kader het vetorecht van individuele EU-lidstaten vrees.
- Morgen komt de Commissie zoals gezegd met haar mededeling inzake voorstellen voor een Europese Green Deal. Ik ben hoopvol dat de Commissie hierin aandacht zal hebben voor de verschillende mogelijkheden om externe effecten van luchtvaart te beprijzen.
- Een aantal EU-lidstaten heeft al ticketbelasting
Bij een EU benadering zou om rekening te houden met de bestaande vliegbelastingen gedacht kunnen worden aan een minimumtarief voor een ticketbelasting of een gelijke zone-indeling.

- Ook het EU-ETS mogelijkheden om de luchtvaart meer te beprijsen. Zo wordt gedacht aan het beperken van gratis emissierechten voor de luchtvaart.
- Het krachtenveld in de EU ten aanzien van het beprijsen van luchtvaart zal moeten gaan blijken.
- Er is daarom nog niet veel te zeggen over lidstaten die eventueel hun vetorecht gaan inzetten.
- Laten wij eerst bezien wanneer de Commissie met een voorstel komt, hoe dat voorstel eruitziet en hoe dat voorstel wordt ontvangen door de andere lidstaten.

Dan kom ik nu bij vergroening in de autobelastingen.

- De heer Ester vraagt of het tijd wordt om het systeem van autobelastingen te heroverwegen om de fiscale prikkels ten behoeve van klimaatdoelstellingen consequenter te maken.
- Ook vraagt hij hoe we de balans vinden tussen het genereren van algemene autobelastingopbrengsten (goed voor €17 miljard per jaar) en de bijzondere klimaatdoelen van de autobelasting en hoe ik met deze tweespalt om ga.

- Het doel van autobelastingen is financiering van overheidsuitgaven.
- Tegelijkertijd worden fiscale prikkels ingezet voor lucht- en klimaatbeleid en andere doelen.
- Het vinden van een balans tussen deze doelen is daarbij essentieel en vraagt continu aandacht.
- Het kabinet is met de Rekenkamer van mening dat een deel van de bijzondere regelingen in de autobelastingen mogelijk in aanmerking komen voor heroverweging.
- Dat willen we doen op basis van de evaluatie van de fiscale regelingen in de BPM en MRB die voor komend jaar in de planning staat.
- Daarnaast wordt er fundamenteeler gekeken naar de houdbaarheid van het stelsel van autobelastingen op de lange termijn.
- In het huidige stelsel worden hoofdzakelijk bezit, aanschaf en brandstof van een auto belast.
- De komende tien jaar zal elektrisch rijden steeds meer ingeburgerd raken.
- Dat heeft gevolgen voor de belastinginkomsten.
- Om die reden wordt er op verschillende plekken nagedacht over de toekomst van de autobelastingen.

- Het bouwstenentraject onderzoekt onder meer de impact van elektrisch rijden op de belastinginkomsten.
- En bovendien is in het Klimaatakkoord afgesproken dat het kabinet, ten behoeve van de volgende kabinetsformatie, onderzoek doet naar "betalen naar gebruik".
- In dit onderzoek worden de potentiële effecten van de in het Klimaatakkoord genoemde varianten van "betalen naar gebruik" in kaart gebracht.
- Hierbij wordt ook gekeken naar het handelingsperspectief van de automobilist.
- En de ambitie voor 100% emissievrije nieuwe auto's in 2030.
- Tot slot heeft de nieuwe Europese Commissie naar verwachting hoge vergroeningsambities en zal daarvoor binnenkort plannen presenteren.
- Het kabinet zal deze plannen met grote interesse bestuderen.
- Het is immers belangrijk dat niet alleen Nederland ambitieuze vergroening nastreeft maar ook in Europees verband meer actie wordt ondernomen.

6. Wet bronbelasting 2021

Bronbelasting – effectieve tarief

Van Apeldoorn (SP 15)

VRAAG

Van Apeldoorn vraagt waarom voor de bronbelasting is aangesloten bij het statutaire tarief en niet wordt aangesloten bij het effectieve tarief of het van toepassing zijn van territoriale belastingregimes.

ANTWOORD

- Idealiter zou de bronbelasting inderdaad aansluiten bij het effectieve tarief.
- Ik dien echter ook rekening te houden met de uitvoerbaarheid.
- Het is uitermate complex om op basis van objectieve criteria een lijst samen te stellen met landen met een laag effectief tarief.
- Het effectieve tarief van een individuele belastingplichtige is bovendien afhankelijk van de feiten en omstandigheden van het specifieke geval.

- Hierdoor leent een effectieftarieftoets zich niet voor een benadering per land, maar eerder voor een case-by-casebenadering. Er kan dan ook niet gewerkt worden met een lijst.
- Een effectieftarieftoets zou betekenen dat bij iedere rente- en royaltybetaling aan een gelieerd lichaam de betaler moet nagaan of deze betaling in voldoende mate wordt belast bij de ontvanger en dat de Belastingdienst op al deze betalingen toezicht moet houden.
- Aansluiten bij territoriale belastingregimes gaat ook ten koste van de uitvoerbaarheid.
- Zo moet beoordeeld worden of dat regime op die specifieke rente- of royaltybetaling van toepassing is.
- De kennis om alle wereldwijde regimes te beoordelen en om te beoordelen of die regimes in specifieke gevallen van toepassing zijn, heb ik momenteel simpelweg niet in huis op het Ministerie of bij de Belastingdienst.
- Overigens vallen bepaalde speciale en territoriale regimes indirect onder het bereik van de bronbelasting. Aangezien de bronbelasting ook van toepassing is in relatie tot jurisdicties op de EU-lijst van niet-coöperatieve rechtsgebieden, vallen

jurisdicties met een speciaal en/of territoriaal belastingregime dat volgens de EU schadelijk is langs die weg onder het bereik van de bronbelasting.

- De bronbelasting in de huidige vormgeving is een uitvoerbare goede eerste stap.
- Voor de vervolgstappen is een internationaal gecoördineerde aanpak doeltreffender en doelmatiger dan het uitbreiden van de Nederlandse bronbelasting met een benadering per belastingregime.
- Wellicht is het bij een gecoördineerde aanpak namelijk wel mogelijk aan te sluiten bij het effectieve tarief. Dat is uiteindelijk de ideale situatie.
- Nederland steunt daarom het werk dat in OESO-verband wordt gedaan om dergelijke maatregelen internationaal vorm te geven.

Algehele bronbelasting

Van Apeldoorn (SP)

VRAAG

De heer Van Apeldoorn vraagt waarom niet is gekozen voor een algehele bronbelasting op alle rente- en royaltybetalingen. Daarnaast vraagt de heer Van Apeldoorn of het kabinet voldoende gebruikmaakt van de juridische mogelijkheden om misbruik te bestrijden.

ANTWOORD

- Het kabinet heeft gekozen voor een bronbelasting die enkel ziet op rente- en royaltybetalingen naar laagbelastende jurisdicties.
- Dit om te voorkomen dat kapitaalstromen niet onnodig belemmerd worden.
- Een algehele bronbelasting zou bijvoorbeeld ook binnenlandse natuurlijke personen raken.

- Vooral bij een bronbelasting op rente gaat dat leiden tot hogere administratieve lasten en uitvoeringskosten.
- Op iedere rentebetaling moet dan bronbelasting worden ingehouden die vervolgens weer kan worden verrekend in de inkomstenbelasting.
- Hiervoor zal de Belastingdienst ook een nieuw systeem moeten bouwen. Dat zou tot problemen in de uitvoering gaan leiden. Ik kan ook zo niet 1-2-3 zeggen per wanneer dit zou kunnen.

Bronbelasting – antimisbruikbepaling

Van Apeldoorn (SP)

VRAAG

Daarnaast vraagt de heer Van Apeldoorn of het kabinet voldoende gebruikmaakt van de juridische mogelijkheden om misbruik te bestrijden.

ANTWOORD

- In de antimisbruikbepaling in de bronbelasting en in soortgelijke antimisbruikbepalingen in de dividend- en vennootschapsbelasting wordt gebruikgemaakt van een open norm.
- Deze open norm is ontleent aan het EU-recht en moet ook dienovereenkomstig worden uitgelegd.
- We sluiten dus precies aan bij de juridische mogelijkheden die het EU-recht ons biedt.

Administratieve last

De heer Essers

VRAAG

De heer Essers vraagt zich af of er niet sprake is van een disproportionele administratieve last, omdat bedrijven bij alle rente- en royaltybetalingen binnen concernverband moeten nagaan of de bronbelasting wel of niet van toepassing is.

ANTWOORD

- Bij de vormgeving van het onderhavige wetsvoorstel is een balans gezocht tussen het bestrijden van belastingontwijking enerzijds en het ten behoeve van het investeringsklimaat niet onnodig belemmeren van kapitaalstromen anderzijds.
- Vandaar dat niet is gekozen voor een algehele bronbelasting, maar een die enkel ziet op betalingen aan een beperkt aantal laagbelastende landen.

- Bovendien is de bronbelasting enkel van toepassing in gelieerde verhoudingen.
- Verder is het in bepaalde gevallen mogelijk om zekerheid vooraf te vragen aan de Belastingdienst over de vraag of in een concrete situatie bronbelasting is verschuldigd.
- Gezien de beperkte reikwijdte van de bronbelasting en de eventuele mogelijkheid om zekerheid vooraf te vragen acht ik de administratieve last niet disproportioneel.

Uitstel in afwachting van ontwikkelingen OESO

De heer Essers (CDA)

VRAAG

De heer Essers vraagt of niet beter kan worden gewacht met de bronbelasting, aangezien in OESO-verband momenteel wordt gesproken over vergelijkbare maatregelen.

ANTWOORD

- In OESO-verband wordt momenteel gekeken naar maatregelen die in belangrijke mate aansluiten bij de gedachte achter de bronbelasting.
- Mogelijk dat dit inderdaad in de toekomst leidt tot aanpassingen in de bronbelasting.
- Er moet echter in het werkplan in OESO-verband nog veel werk worden verzet.
- Om te voorkomen dat Nederland in de tussentijd blijft fungeren als toegangspoort naar laagbelastende jurisdicties en om het beeld te doen kantelen dat Nederland het internationale

bedrijven fiscaal gemakkelijk zou maken belasting te ontwijken, heeft het kabinet er bewust voor gekozen de internationale ontwikkelingen niet af te wachten, maar reeds het voorliggende wetsvoorstel in te dienen.

Kamer betrekken bij ontwikkelingen OESO

Essers (CDA)

VRAAG

De heer Essers vraagt of het parlement niet meer betrokken zou moeten zijn bij de beoordeling en acceptatie van de OESO-voorstellen.

ANTWOORD

- Ik vind het inderdaad van belang dat het parlement tijdig betrokken wordt bij de discussies die op dit belangrijke onderwerp in OESO-verband spelen.
- In mijn brieven van 10 oktober en 14 november heb ik de Tweede Kamer geïnformeerd over de huidige stand van zaken bij de discussies in OESO-verband en de inhoud van de door de OESO gepubliceerde consultatiedocumenten.
- Ik zal ook uw Kamer gedurende het proces door middel van dit soort brieven bij het proces

betrekken en blijf graag met beide Kamers in gesprek over dit belangrijke onderwerp.

Bronbelasting - dubbele belastingheffing

Essers (CDA)

VRAAG

De heer Essers vraagt wat de rol is van de eisen van proportionaliteit en redelijkheid, aangezien hij constateert dat de bronbelasting kan leiden tot dubbele belastingheffing. Daarnaast vraagt de heer Essers of de rechter de ruimte heeft om op grond van de redelijkheid en billijkheid de bedoeling van de wetgever te negeren.

ANTWOORD

- Ook ik hecht waarde aan de door de heer Essers genoemde beginselen van proportionaliteit en redelijkheid.
- Met de bronbelasting wil het kabinet dat Nederland niet langer fungeert als toegangspoort naar laagbelastende jurisdicties. Bij de vormgeving van het onderhavige wetsvoorstel is een balans gezocht tussen het bestrijden van deze

belastingontwijking enerzijds en het ten behoeve van het investeringsklimaat niet onnodig belemmeren van kapitaalstromen anderzijds.

- Door de vormgeving van de conditionele bronbelasting blijven financiële stromen naar niet-laagbelastende jurisdicties ongemoeid.
- Bij financiële stromen naar laagbelastende jurisdicties is dubbele heffing in de vorm van een cumulatie van bronbelasting en vennootschapsbelasting geen doel op zich.
- Echter, de verwachting is dat de betreffende rente- en royaltybetalingen geheel zullen worden verlegd of ophouden te bestaan.
- Verder maakt het voorkomen van de genoemde cumulatie het heffen van bronbelasting een stuk complexer.
- Om deze redenen heeft het kabinet ervoor gekozen om niet iets te regelen voor de verrekenbaarheid van de bronbelasting in de vennootschapsbelasting.
- Tot slot past mij terughoudendheid ten aanzien van het doen van uitspraken over de bevoegdheden van de rechter.

- Echter, de bedoeling en keuzes van de wetgever zijn duidelijk en worden vastgelegd in de wet.

Bronbelasting - investeringsklimaat

Mevrouw Geerdink (VVD) en de heer Essers (CDA)

VRAAG

De heer Essers wijst erop dat het kabinet de neiging heeft te kiezen voor de voor belastingplichtigen meest bezwarende optie die een richtlijn biedt en of dit de Nederlandse concurrentiepositie niet onnodig schaadt.

Ook mevrouw Geerdink vraagt zich af hoe we met de aanpak van belastingontwijking een aantrekkelijk vestigingsland blijven.

ANTWOORD

- De rol van Nederland in internationale belastingbesparende structuren is schadelijk voor het internationale aanzien van Nederland en daarmee voor het investeringsklimaat.
- Vandaar dat ik de Europese richtlijnen zoals ATAD1 en 2 naar de geest implementeer en niet altijd kies voor de minimumnorm.

- Ik denk dat dat het Nederlandse investeringsklimaat voor bedrijven met reële aanwezigheid in Nederland eerder goed, dan kwaad doet.
- Voor reële bedrijven verlagen we ook het lage en het hoge tarief van de vennootschapsbelasting.
- Bovendien kunnen deze bedrijven gebruik blijven maken van de deelnemingsvrijstelling, het uitgebreide verdragennetwerk en van het verkrijgen van zekerheid vooraf.
- Het investeringsklimaat is bovendien opgebouwd uit meer factoren dan alleen een goed belastingstelsel.
- Belangrijke factoren bij investeringsbeslissingen van bedrijven zijn onder meer de (digitale) infrastructuur, het opleidingsniveau van de beroepsbevolking, het belastingstelsel, het innovatie-ecosysteem en de kwaliteit van leven.

Bronbelasting – imago Nederland

De heer Essers (CDA)

VRAAG

De heer Essers vraagt of het imago van Nederland in Brussel al verbeterd is.

ANTWOORD

- De OESO en Europese Commissie hebben meermaals aangegeven waardering te hebben voor de inzet van dit kabinet om belastingontwijking- en ontduiking aan te pakken.
- Zo heeft bij de OESO, aangegeven erg tevreden te zijn met de plannen van dit kabinet om belastingontwijking aan te pakken.
- En heeft de Europese Commissie in de landenspecifieke aanbevelingen van 2018 en 2019 zijn waardering uitgesproken voor de Nederlandse aanpak.

Bronbelasting – monitoring

Essers (CDA)

VRAAG

De heer Essers vraagt naar de kwantitatieve meting van de effecten van de maatregelen op het gebied van belastingontwijking.

ANTWOORD

- Begin volgend jaar zal ik met een brief komen waarin ik in meer details vertel over de wijze waarop ik de effecten van de maatregelen tegen belastingontwijking wil gaan monitoren.
- In ieder geval zal de DNB jaarlijks rapporteren over de financiële stromen van bijzondere financiële instellingen.

7. ATAD2 en DAC6

Mevrouw Geerdink (VVD)

VRAAG

Mevrouw Geerdink vraagt waarom het kabinet bij de implementatie van ATAD2 verder gaat dan de richtlijn vereist. Ook vraagt zij of het kabinet bereid is om de door het kabinet gemaakte keuzes volgend jaar via wetgeving terug te draaien.

ANTWOORD

- ATAD2 biedt EU-lidstaten op onderdelen keuzes bij de implementatie.
- Het kabinet kiest er in enkele gevallen voor om verder te gaan dan de minimumnorm van de richtlijn.
- Nederland implementeert in alle gevallen de zogenoemde secundaire regel, terwijl ATAD2 bij vier typen hybridemismatches de mogelijkheid biedt de secundaire regel niet te implementeren.

- Ook neemt het kabinet een tijdelijke uitzondering voor banken niet over.
- Het kabinet wil belastingontwijking met hybridemismatches tegengaan en gebruikt daarom het gehele instrumentarium dat ATAD2 biedt.
- Hiermee implementeert het kabinet niet alleen naar de letter van de richtlijn maar ook naar de geest van de richtlijn.
- Aangezien dit een weloverwogen keuze is die het kabinet in alle transparantie voorstelt, is het kabinet niet voornemens volgend jaar wetgeving voorstellen die de gemaakte keuzes terugdraait.
- Dit betekent niet dat daarmee alles daarmee in beton gegoten is.
- Het kabinet beseft dat de implementatie van ATAD2 gevolgen heeft voor belastingplichtigen.
- Daarom houdt het kabinet op verschillende punten een vinger aan de pols.
- Ik zal op verzoek van de Tweede Kamer de effecten van de documentatieverplichting op de administratieve lasten monitoren door op basis van praktijkervaringen te kijken of mogelijk nadere handvatten ten aanzien van de

documentatieverplichting kunnen worden ontwikkeld.

- Daarnaast zal ik de effecten van de aanpak van belastingontwijking, waaronder de implementatie van ATAD2, monitoren.
- Tot slot zal ik, zoals schriftelijk aan u en de Tweede Kamer toegezegd, bij de Europese Commissie aandacht te vragen voor een overzicht van de wijze van implementatie van ATAD2 in de verschillende lidstaten.
- Hierdoor wordt, ook in verhouding tot andere EU-lidstaten, beter inzicht gekregen en kan, zo nodig en voor zover de richtlijn dat toelaat, de wetgeving worden aangescherpt, bijgestuurd, verduidelijkt of anderszins aangepast.

Toelichting

DAC 6

- In haar vraagstelling lijkt mevrouw Geerdink ervan uit te gaan dat ook bij DAC6 additionele maatregelen zijn genomen.
- Die zijn er niet. DAC6 is een 1-op-1 implementatie.

De heer Ester (ChristenUnie)

VRAAG

De heer Ester vraagt of Europese lidstaten op het punt van handhaving van ATAD2 van elkaar kunnen leren.

ANTWOORD

- Ten aanzien van ATAD2 is op dit moment nog niet voorzien in een mogelijkheid om ervaringen over de wijze van implementatie met elkaar te delen.
- Eerder heb ik toegezegd dat ik de EC zal verzoeken of een overzicht kan worden geven over de wijze waarop ATAD2 in de verschillende EU-lidstaten is geïmplementeerd.
- Gelijktijdig zal ik de EC de suggestie doen een mogelijkheid te creëren waarbij vertegenwoordigers van EU-lidstaten ervaringen kunnen uitwisselen over de wijze waarop ATAD2 in hun eigen lidstaat is geïmplementeerd, en hoe de handhaafbaarheid van deze regelgeving is gewaarborgd.

DAC6 - Machtsevenwicht adviseur en inspecteur

De heer Essers (CDA)

VRAAG

De heer Essers vraagt of met het wetsvoorstel DAC6 het machtsevenwicht tussen adviseur en inspecteur niet verder uit het lood wordt geslagen in het voordeel van de inspecteur?

ANTWOORD

- Het machtsevenwicht tussen adviseur en inspecteur wordt niet verstoord door het wetsvoorstel DAC6.
- De uitwisseling van DAC6-informatie tussen de EU-lidstaten is van wezenlijk belang om ongewenste internationale fiscale praktijken te kunnen vaststellen en daartegen te kunnen optreden.
- De inspecteur kan alleen een boete opleggen in gevallen waarin de informatieverplichtingen van DAC6 grofschuldig of opzettelijk niet worden nageleefd.

DAC6 – Terugwerkende kracht

De heer Essers (CDA)

VRAAG

De heer Essers vraagt of door het wetsvoorstel DAC6 het risico dreigt van het sneller toestaan van fiscale wetgeving met terugwerkende kracht.

ANTWOORD

- Het wetsvoorstel DAC6 leidt er geenszins toe dat het beleid wordt herzien om terughoudend om te gaan met het toekennen van terugwerkende kracht aan fiscale wetgeving.

TOELICHTING BIJ DOORVRAGEN

- Het wetsvoorstel DAC6 treedt in werking met ingang van 1 juli 2020. Vanaf dat moment ontstaat de verplichting om meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies te melden die zijn "geïmplementeerd" na 25 juni 2018 (datum bekendmaking DAC6).

- De Europese Unie heeft hiervoor gekozen om te voorkomen dat tussen 25 juni 2018 en 1 juli 2020 nog snel constructies zouden worden geïmplementeerd om de meldingsplicht te ontlopen.
- Tijdens de “overgangperiode” zal overigens terughoudend worden omgegaan met het opleggen van sancties.

8. Overige onderwerpen

a. box 3

Box 3, tussentijdse oplossing voor spaarders

Ester (CU), Van Rooijen (50PLUS), Geerdink (VVD), Essers (CDA), Vendrik (GroenLinks)

VRAAG

Diverse leden vragen naar mogelijkheden om spaarders tegemoet te komen in de jaren tot 2022. Zo vragen de heer Ester, de heer Van Rooijen, mevrouw Geerdink en de heer Essers mij om na te denken over een tussentijdse creatieve tijdelijke aanpassing en noemen als voorbeeld een drempelvrijstelling. De heer Vendrik noemt een verhoging van het heffingvrije vermogen in combinatie met een progressief tarief.

ANTWOORD

- Ik begrijp de wens tot snelheid bij het tegemoet komen van spaarders in box 3 heel goed.

- Het allersnelste dat ik kan doen, is per 2021 een bestaande parameter aanpassen. Dus het veranderen van een bestaand percentage of bedrag, zoals het heffingvrije vermogen.
- Maar een dergelijke maatregel is ongericht en kent een relatief grote budgettaire derving ten opzichte van het effect op spaarders. Die overigens niet in hetzelfde jaar nog gedekt kan worden met een progressief tarief, omdat dat een structuurwijziging zou zijn.
- Dat betekent dat dit type maatregelen vraagt om een lastenverzwaring elders. Ik ben daar niet voor.
- Andere maatregelen zoals een drempelvrijstelling kunnen conceptueel en qua wetgeving eenvoudig lijken en dat misschien ook wel zijn.
- Maar in de ICT-systemen en de uitvoeringsprocessen van de Belastingdienst zijn ze toch ingrijpender dan alleen het veranderen van een getal of een percentage.
- En dat maakt dat dit structuurwijzigingen zijn die tegen dezelfde invoeringstermijn van 2022 aanlopen. En dan geef ik de voorkeur aan het voorstel dat ik heb gepresenteerd.

- Ik heb dus alle begrip voor het ongemak, maar sneller kan het niet. Ook in relatie tot de verandercapaciteit van de Belastingdienst.
- Wij hechten allemaal veel waarde aan de Uitvoeringstoets. En box 3 is een goed voorbeeld van waarom we dit heel serieus moeten nemen.

Bij doorvragen over wijzigingen van de vermogensmix tussen sparen en beleggen:

- Het aanpassen van de vermogensmix tussen sparen en beleggen binnen de bestaande schijven is technisch mogelijk per 2021.
- Maar ook deze maatregel is feitelijk niet gericht op spaarders.
- Bovendien wordt hiermee de aansluiting op de gemiddelde werkelijke mix losgelaten. Dat gaat ten koste van de consistentie en uitlegbaarheid van box 3 en kan ook gevolgen hebben voor de juridische houdbaarheid.

Toelichting implementatietermijn structuurwijzigingen

- De introductie van een nieuw bedrag of een nieuw percentage is nooit een aanpassing van de

waarde van een parameter, maar vergt een (ingrijpender) structuurwijziging.

- Bij de inkomensheffing heeft de Belastingdienst de voorbereidingen medio september 2019 al gestart voor maatregelen die per 1 januari 2021 in werking treden.
- De benodigde doorlooptijd verschilt per middel en staat overigens nog los van de stapeling in een bepaald domein. Ook zijn er eenvoudige en minder eenvoudige structuurwijzigingen mogelijk.
- Per geval moet worden beoordeeld wat de benodigde implementatietijd is met een uitvoeringstoets.

Box 3, toezegging in verband met EHRM-procedures

Frentrop (FVD), Essers (CDA)

VRAAG

De heren Frentrop en Essers gaan in op mijn toezegging in het geval het EHRM in de procedures over de jaren 2013 en 2014 op regelniveau een schending van artikel 1 EP EVRM vaststelt en in die procedures een financiële genoegdoening voor de jaren 2013 en 2014 toekent aan de indieners van de klacht. Zij vragen of ik deze tegemoetkoming overeenkomstig zal toekennen aan de belastingplichtigen die onder de massaalbezwaarprocedure uit de aanwijzing vallen die geldt voor de jaren 2015 en 2016.

ANTWOORD

- Zoals ik in de aanwijzing massaal bezwaar tegen de definitieve aanslagen inkomstenbelasting 2017 heb toegelicht ziet het besluit van 26 juni 2015

uitsluitend op bezwaren tegen definitieve aanslagen inkomstenbelasting waarin de vermogensrendementsheffing (box 3-heffing) op spaarsaldi is berekend op basis van een forfaitair rendement van vier procent.

- Concreet betreft die aanwijzing dus de belastingjaren 2013 tot en met 2016.
- De toezegging geldt derhalve ook voor de jaren 2015 en 2016.

b. Bouwstenen

Bouwstenen

Geerdink (VVD) / Ester (CU)/

Van Rooijen (50+)/ Van Strien (PVV)/Vendrik (GL)/ Otten (Fractie Otten)/ Gerbrandy (OSF)

VRAAG

Mevrouw Geerdink vraagt hoe we van de huidige ingewikkelde wetgeving weer tot een strak en duurzaam belastingstelsel komen. De heer van Rooijen doet een oproep om de tijd te nemen voor de bouwstenen en daarvoor tijdig een groot draagvlak te scheppen. De heer Vendrik vraagt of ik het politieke proces kan faciliteren voor een fiscale agenda van de toekomst. Ook de heren Ester, Van Strien, Otten en Gerbrandy vragen naar het bouwstenentraject.

ANTWOORD

- Ik snap de wensen van mevrouw Geerdink, de heer van Rooijen en de heer Vendrik heel goed. Ook ben ik blij met de interesse die de heren Ester, van Strien, Otten en Gerbrandy tonen in de bouwstenen.
- Ook ik wil richting een beter en eenvoudiger belastingstelsel. Liever vandaag dan gister.
- Sinds de grote stelselherziening 2001 zijn er meerdere belastingcommissies geweest en zijn er diverse rapporten verschenen, maar is een grote herziening uitgebleven.
- Want dit vereist inderdaad politiek draagvlak en zorgvuldigheid zoals de heer van Rooijen aangeeft.
- Wat we kunnen doen, is deze vraagstukken hoog op de agenda plaatsen en er grondig mee aan de slag gaan richting fundamentele oplossingen.
- Trajecten zoals de bouwstenen spelen daarbij een belangrijke rol.
- Ik hoor in deze Kamer vele verzoeken voor beleidsopties.
- De bouwstenen betreft een ambtelijk traject. Ik verwacht dat de bouwstenentraject beleidsopties oplevert die het hele belastingstelsel beslaan. Dat kunnen fundamentele maar ook minder vergaande varianten zijn. Het betreft géén centraal advies.

- De bouwstenen worden in het eerste kwartaal van 2020 opgeleverd.
- Politieke partijen kunnen hieruit een keuze maken in hun eigen zoektocht naar een nieuw stelsel.
- Uiteindelijk zijn de bouwstenen bedoeld om een volgend kabinet voor te bereiden om het belastingstelsel te herzien.

Bouwstenen, groene taxonomie

Vendrik (GroenLinks)

VRAAG

De heer Vendrik vraagt naar groen beleggen in relatie tot de EU-taxonomie en vraagt of ik onderzoek naar de mogelijkheden voor verschillende forfaitaire rendementen in box 3 actief wil doorgeven aan het bouwstenen onderzoek.

ANTWOORD

- In het kader van de bouwstenen wordt ook gekeken naar mogelijkheden om de belastingen te vergroenen. Ik zal dit punt doorgeven aan het onderzoek.

Bouwstenen

Van Huffelen (D66)

VRAAG

Mevrouw van Huffelen vraagt of ik in mijn zoektocht naar een nieuw belastingstelsel een aantal uitgangspunten mee wil nemen.

ANTWOORD

- De lijst van uitgangspunten die mevrouw van Huffelen opnoemt is indrukwekkend: een nieuw belastingstelsel kijkt naar het brede welvaartsbegrip, is toekomstbestendig, kijkt naar vergroening, rechtvaardige inkomens- en vermogensverschillen, de arbeidsmarkt, ondernemerschap, internationale coherentie en kijkt naar alternatieven voor toeslagen.
- Deze elementen komen in meer of mindere mate terug in de brief over de bouwstenen die ik eerder dit jaar aan u heb gestuurd.

- Dus ja: hier wordt ook naar gekeken.
- De bouwstenen leveren uiteindelijk beleidsopties op. Het is niet één centraal advies. Politieke partijen kunnen hieruit een keuze maken in hun eigen zoektocht naar een nieuw stelsel.

Bouwstenen

Schalk (SGP)

VRAAG

De heer Schalk vraagt of bij het onderzoek naar de bouwstenen ook het idee van een vlaktaks meegenomen kan worden, of in zijn woorden: een Jozeftaks. Ook vraagt hij of er wordt gekeken naar een inkomstenbelasting op gezinsinkomen.

ANTWOORD

- De afgelopen jaren zijn er veel voorstellen rond een vlaktaks langsgekomen. Het CPB heeft in de studie 'de effectiviteit van fiscaal participatiebeleid' een aantal varianten op een rij gezet.
- Het idee van de heer Schalk voor een Jozeftaks gaat verder en schaft ook alle toeslagen en heffingen af.
- Een vergelijkbare variant heeft het CPB eerder doorgerekend op verzoek van de inmiddels teloorgegangene politieke partij VNL. Het CPB kwam

toen budgettair neutraal uit op een tarief van 22,9% wat verassend dicht in de buurt komt van de Jozeftaks van 20% die de heer Schalk noemt.

- In algemene zin is de vraag van de heer Schalk: wordt er in de bouwstenen ook fundamenteel gekeken naar manieren om het stelsel te vereenvoudigen?
- Het antwoord hierop is ja, dit zit ook in de taakopdracht. Uiteindelijk moeten de bouwstenen leiden tot beleidsopties waar de politiek uit kan kiezen. Daar zullen vergaande en minder vergaande opties bij zitten.

Schenkingsvrijstelling eigen woning

Crone (PvdA)

VRAAG

De heer Crone vraagt of de schenkingsvrijstelling eigen woning leidt tot vergroting van de vermogensongelijkheid.

ANTWOORD

- Deze schenkingsvrijstelling stimuleert vermogensoverdracht van ouderen naar jongeren met als doel lagere schulden bij jongere huishoudens.
- Dat verkleint de vermogensongelijkheid tussen oud en jong.
- Overigens heeft het CPB onlangs een onderzoek gepubliceerd naar de invloed van erfenissen en schenkingen, waarbij ook rekening is gehouden met de schenkingsvrijstelling eigen woning.

- Conclusie van het CPB is dat de vermogensongelijkheid hierdoor niet toeneemt.

Stelsel van belastingen en toeslagen

VRAAG

- Een groot aantal leden van uw Kamer hebben opmerkingen gemaakt en vragen gesteld over de inrichting van het huidige stelsel van belastingen en toeslagen en de gevolgen voor de Belastingdienst. Ook heeft een aantal van u al concrete suggesties gedaan hoe zij denken dat het stelsel verbeterd kan worden.

ANTWOORD

- Gegeven alle negatieve publiciteit die er de afgelopen maanden is geweest rondom de uitvoering van toeslagen begrijp ik de zorgen die er ook in uw Kamer leven over de houdbaarheid en uitvoerbaarheid van het huidige stelsel van belastingen en toeslagen, die zorgen leven er ook binnen het kabinet.
- Ik waardeer het overigens zeer dat de heer Schalk in zijn inbreng voor de problemen die er zijn in de uitvoering van belastingen en toeslagen niet alleen

wil wijzen naar de Belastingdienst maar ook naar onszelf, kabinet en parlement.

- En ook dank ik mevrouw Geerdink voor haar waarderende woorden in de richting van de medewerkers van de Belastingdienst aan het slot van haar inbreng.
- Het kabinet onderkent de urgentie om te komen tot een houdbaarder en beter uitvoerbaar stelsel van belastingen en toeslagen; tegelijkertijd is echter ook duidelijk - ik wijs hiervoor bijvoorbeeld naar de uitkomsten van het eerste deel van het IBO Toeslagen - dat er geen simpele oplossingen voorhanden zijn.
- Met betrekking tot een aantal suggesties die zijn gedaan voor aanpassing van het huidige stelsel van toeslagen of de afschaffing daarvan, hecht ik er wel aan op te merken dat ik niet de aangewezen bewindspersoon ben om daarop te reageren, dat zijn de voor de onderscheiden toeslagen beleidsverantwoordelijke bewindspersonen.
- Op dit moment lopen er verschillende trajecten waarin gekeken wordt naar mogelijke aanpassingen - fundamenteel en minder fundamenteel - van het huidige stelsel van

belastingen en toeslagen, zoals deel 2 van het IBO Toeslagen, het traject bouwstenen voor een beter belastingstelsel en de Brede Maatschappelijke Heroverwegingen.

- De verwachting is dat al deze trajecten waardevolle bouwstenen zullen opleveren om te komen tot een houdbaarder en ook beter uitvoerbaar stelsel van belastingen en toeslagen.
- We moeten echter niet de illusie hebben dat een beter stelsel van belastingen en toeslagen op korte termijn realiseerbaar is, als de politieke keuzes daarvoor zijn gemaakt zal het nog vele jaren duren voordat zo'n stelsel kan worden geïmplementeerd.
- Dat gezegd hebbende is mijn voorstel om het debat met ook uw Kamer over de te maken keuzes voor aanpassing van het bestaande stelsel van belastingen en toeslagen te voeren als de bouwstenen daarvoor er liggen.

c. Woningcorporaties

Inleiding

- De **heer Vendrik**, de **heer Van Apeldoorn**, de **heer Crone** en de **heer Gerbrandy** hebben een aantal vragen gesteld over woningcorporaties.
- Het zijn voornamelijk vragen die beogen een uitzondering voor woningcorporaties te creëren en vragen die betrekking hebben op de lastenverzwaringen voor woningcorporaties.
- Ik ga graag in op de gestelde vragen.

VRAAG

De **heer Crone en de heer Van Apeldoorn** vragen naar de gecumuleerde lastenverzwaring voor woningcorporaties.

ANTWOORD

- Dit kabinet wil dat woningcorporaties zich kunnen blijven richten op het investeren in (nieuwbouw)woningen en verduurzaming;
- Het beeld is dat de sector de komende jaren, met inbegrip van de fiscale lasten, macro gezien over voldoende leenruimte beschikt om extra te investeren;
- Als kabinet houden we dus goed de vinger aan de pols voor de financiële gezondheid van woningcorporaties;
- Bovendien wordt er jaarlijks gerapporteerd over de financiële positie van de sector en haar gerealiseerde en voorgenomen investeringen;
- Ook in het fiscale stelsel houdt het kabinet oog voor de woningcorporaties.
- Juist daarom heeft het kabinet vanaf 2019 het tarief van de verhuurderheffing verlaagd en een

heffingsvermindering voor verduurzaming geïntroduceerd;

- Vanaf 2020 komen daar een heffingsvermindering voor nieuwbouw en een vrijstelling voor tijdelijke woningen bij;
- Vanaf 2021 komt daar de verlaging van het Vpb tarief van 25% naar 21,7% bij;
- Ten slotte rapporteert de minister van Milieu en Wonen, mede namens mij, jaarlijks hoeveel woningcorporaties aan vennootschapsbelasting en verhuurderheffing betalen.

Vendrik (GroenLinks)

VRAAG

De **heer Vendrik** vraagt, vooruitlopend op uitkomsten van de motie Ronnes, of het kabinet opnieuw het gesprek aangaat met de Europese Commissie dat klimaat als speerpunt heeft.

ANTWOORD

- Het kabinet ziet geen aanleiding om vooruit te lopen op de uitkomsten van de motie Ronnes.
- Op korte termijn heeft de sector financieel gezien ruimschoots genoeg investeringsruimte.
- In de het kader van de uitvoering van de motie Ronnes wordt momenteel in kaart gebracht wat de opgave is voor de corporatiesector;
- Zowel qua duurzaamheid als volkshuisvestelijk, en of deze op lange termijn financieel op te brengen is door de sector;
- Vóór de zomer worden de uitkomsten van de motie Ronnes verwacht.

Van Apeldoorn (SP)/ Gerbrandy (OFS)**VRAAG**

De **heer Van Apeldoorn** heeft gevraagd welk belang in het geding is om het informele advies over ATAD1 en woningcorporaties niet met parlement te delen.

ANTWOORD

- Allereerst merk ik op dat ik de Kamer steeds zo goed mogelijk heb voorzien van alle relevante informatie;
- Ik ben in de schriftelijke beantwoording daar uitvoerig op ingegaan;
- Dat ik informatie zou achter houden, werp ik dan ook verre van me.
- Ik geef daarbij aan dat het staand beleid van het kabinet is om documenten die zijn opgesteld voor intern beraad geen onderwerp te maken van het politieke debat.
- Voor het goed functioneren van het ambtelijk apparaat is het noodzakelijk dat zowel intern als informele contacten op ambtelijk niveau met de EC

in vertrouwelijke sfeer van gedachten kan worden gewisseld.

- Ik heb in de richting van uw Kamer steeds gesproken over informele contacten met de Europese Commissie.
- Dat waren contacten op ambtelijk niveau met ambtenaren van DG Concurrentie van de Europese Commissie.
- Die gedachtewisseling liep via een besloten internetportaal (State Aid Wiki) en via informele (telefoon)gesprekken.
- De daaruit verkregen informatie heeft bij mijn ambtelijk apparaat en daarmee bij mij de indruk gesterkt dat een sociale woningbouwwoning niet is aan te merken als een langlopend openbaar infrastructuurproject.
- Naar mijn mening is dit de conclusie die ik dit en vorig jaar steeds met uw Kamer heb gedeeld.

VRAAG

De **heer Van Apeldoorn** en de **heer Gebrandy** hebben gevraagd waarom er geen formeel advies is gevraagd aan de Europese Commissie om te voorzien in een uitzondering in ATAD1 voor woningcorporaties.

ANTWOORD

- Het kabinet heeft, mede naar aanleiding van wat ik hiervoor zei, geen aanleiding gezien om formeel advies te vragen aan de Europese Commissie;
- Daarnaast heeft dit kabinet ten aanzien van de earningsstrippingmaatregel gekozen voor een implementatiewijze waardoor primair wordt gestreefd naar een meer gelijke behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen.
- Dat is een generiek streven. Voor in beginsel alle vennootschapsbelastingplichtigen; dus ook woningcorporaties.
- ATAD1 voorziet weliswaar in de mogelijkheid om openbare infrastructuurprojecten uit te zonderen van de earningsstrippingmaatregel.

- Gelijktijdig is daarbij in de richtlijn aangegeven dat de uitzondering geen aanleiding mag vormen tot het verlenen van verboden staatssteun.
- Bij infrastructuurprojecten dient naar de mening van het kabinet met name gedacht te worden aan projecten die zijn bestemd voor algemeen en gemeenschappelijk gebruik.
- Je moet dan vooral denken aan wegen, bruggen, tunnels, sluizen etc.
- Hoe zeer dit kabinet het belang van de kerntaak van de woningcorporaties ook onderschrijft; het kabinet is van mening dat woningcorporaties geen openbare infrastructuurprojecten uitvoeren.
- Als woningcorporaties wel onder deze uitzondering zouden worden gebracht, leidt dat naar de mening van het kabinet tot een aanzienlijk staatssteunrisico.

d. Tax Governance Code

Mevrouw Van Huffelen (D66) en mevrouw Geerdink (VVD)

VRAAG

Mevrouw Van Huffelen vraagt of ik het met de fractie van D66 eens ben dat introductie van een Tax Governance Code en een cultuur bij de BD gebaseerd op het principe "Controle is Goed, Vertrouwen nog beter" de kern zou moeten zijn van de samenwerking tussen bedrijven en de BD? Ook mevrouw Geerdink en de heer Vendrik vragen of het niet hoog tijd om in te zetten op een duidelijke en heldere Tax Governance.

ANTWOORD

- Het kabinet zet grote stappen om door middel van wet- en regelgeving belastingontwijking en -ontduiking aan te pakken.
- Toch zal wetgeving alleen niet de oplossing zijn.
- Daarom heb ik het bedrijfsleven en de belastingadviessector in het kader van hun

maatschappelijke verantwoordelijkheid opgeroepen een Tax Governance Code ontwikkelen.

- Een Tax Governance Code is primair een verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven en de belastingadviessector zelf, maar ik ben graag bereid om hierbij een aansporende rol op mij te nemen.
- Een stap hiertoe doe ik met de door u al aangehaalde conferentie die ik op 30 januari 2020 organiseer, waarin verschillende stakeholders over Tax Governance zullen praten.
- Ik zou het goed vinden als – zoals de heer Vendrik voorstelt – de belastingadviseurs zelf tot een code verantwoord adviseren komen.
- Wat betreft de handhavingsstrategie van de Belastingdienst. Die is erop gericht dat burgers en bedrijven uit eigen beweging de fiscale regels naleven.
- Onderdeel van het toezicht op bedrijven is versterking van de eigen verantwoordelijkheid van de onderneming.
- In die gevallen waarin dit gerechtvaardigd is, handelt de Belastingdienst op basis van vertrouwen.

- Of en in welke mate een te ontwikkelen Tax Governance Code van invloed is op het toezicht van de Belastingdienst zal de toekomst moeten uitwijzen.

e. De Belastingdienst

Uitvoeringstoetsen

Ester (ChristenUnie)

VRAAG

- De heer Ester vraagt naar de robuustheid van de uitvoeringstoetsen.
- Moet er niet een schepje bovenop om aan de voorkant uitvoeringsproblemen als gevolg van te complexe wetgeving te voorkomen.

ANTWOORD

- Ik ben het met de heer Ester eens dat complexe regelgeving tot problemen in de uitvoering leidt.
- Voor alle wetten wordt een uitvoeringstoets opgesteld.
- Daarvoor geldt: als die niet groen wordt, gaan we het niet doen.
- Ik kan namelijk niet een belofte doen om iets uit te voeren wat we niet voor elkaar kunnen krijgen.

- Want dat zou juist leiden tot de grote achterstanden van de Belastingdienst die we in het verleden hebben opgelopen.
- Ik kies er dus echt voor de uitvoeringstoets serieus te blijven nemen.
- Bij de voorbereiding van wetgeving wordt via de uitvoeringstoets ook al wel bijgestuurd op uitvoerbaarheid.
- Indien een wetsvoorstel niet uitvoerbaar blijkt, wordt gezocht naar uitvoerbare alternatieven of varianten.
- Dat positieve effect onttrekt zich misschien aan de waarneming van de heer Ester.
- Complexiteit in wetgeving zit daarnaast vaak niet alleen in een individueel voorstel, maar ook in de stapeling van voorstellen.
- De Belastingdienst heeft er de afgelopen tijd hard aan gewerkt om de gevolgen van stapeling scherper in beeld te krijgen. Dat wordt meegenomen bij de totstandkoming van uitvoeringstoetsen.

- Als volgende stap wordt gewerkt aan ketenplannen voor de probleemketens die zijn genoemd in de brief over het ICT-portfolioprocès van afgelopen mei.
- Die zoomen in op de wisselwerking tussen de beleidsagenda van de keten, waaronder wet- en regelgeving, en modernisering en onderhoud.
- Dat moet ook gaan helpen om de uitvoeringstoets verder te verbeteren.

Uitvoerbaarheid

Van Apeldoorn (SP)

VRAAG

De heer van Apeldoorn vraagt hoe zit het met de uitvoerbaarheid van de wetten die zij aannemen.

ANTWOORD

- Alle individuele maatregelen in het pakket Belastingplan 2020 zijn voorzien van een integrale uitvoeringstoets.
- In de uitvoeringstoetsen is aangegeven per welke invoeringsdatum de verschillende maatregelen kunnen worden uitgevoerd.
- In het proces van totstandkoming van de toets is ook rekening gehouden met stapeling van maatregelen in de Belastingdienst.
- Daarnaast werk ik aan de ketenplannen van de in de brief over het ICT-portfolioproces genoemde probleemketens. Bij de totstandkoming van die

plannen wordt juist gekeken naar de wisselwerking tussen de beleidsagenda van de keten, waaronder wet- en regelgeving, modernisering en onderhoud.

Rapport IV Ernst & Young

Van Rooijen (50Plus)

VRAAG

- De heer Van Rooijen vraagt naar het rapport van EY over de ICT van de Belastingdienst en ziet graag dat de Eerste Kamer dit ook ontvangt.

ANTWOORD

- Het onderzoek van EY richt zich op de IV-directie als uitvoerende organisatie binnen de Belastingdienst.
- Het voornemen is het rapport in de week van 16 tot 20 december met het parlement te delen.
- Ik zeg u toe dat ik het rapport dan ook naar de Eerste Kamer stuur.

Functioneren Belastingdienst en CAF

Van Rooijen (50Plus), Crone (PvdA), Frentrop (FVD)

Vraag

- Een aantal leden heeft gevraagd naar het functioneren van de Belastingdienst en naar CAF.

Antwoord

- Inmiddels zijn wij halverwege de kabinetsperiode en dat is een natuurlijk moment om de balans op te maken: wat trof ik bij mijn start aan, welke maatregelen heb ik genomen en wat is bereikt.
- Voordat ik verder inga op de Belastingdienst in den brede, wil ik ook stilstaan bij het onderwerp dat u ook aansnijdt, CAF. Dit onderwerp domineert het beeld over de Belastingdienst en ik heb hier vorige week in de Tweede Kamer uitgebreid bij stilgestaan. En dat is niet zo gek; het betreft betreurenswaardige gevallen waarin burgers in de knel zijn gekomen door het handelen van de Belastingdienst in een periode dat fraudebestrijding te veel de boventoon heeft

gevoerd. Dit is te laat onderkend en de Adviescommissie uitvoering toeslagen heeft in haar interim-rapport in een helder analyse geconcludeerd dat dit te wijten is aan institutionele vooringenomenheid.

- Maar de Belastingdienst is meer dan CAF alleen het is een dienst met bijna 30.000 mensen die 300 miljard int, 14 miljard aan toeslagen uitkeert, grenzen bewaakt, en ook verantwoordelijk is voor de bestrijding van misbruik en fraude.
- Er zijn een heleboel verbeterstappen te zetten. Dat is een forse opgave. En die veranderopgave voor de Belastingdienst vergelijk ik graag met een renovatieproject. In oude gebouwen worden door alle jaren heen aanpassingen aangebracht en de tijd laat zijn sporen na. Ook het huis van de Belastingdienst heeft achterstallig onderhoud: we zijn en moeten verbeteren langs de lijnen ICT, personeel en sturing.
- Er zijn ook burgers en bedrijven die last hebben gehad van dat gebrekkige onderhoud. Dat vind ik ongewenst en ongelukkig: mensen die de belastingtelefoon niet kunnen bereiken, mensen die lang moeten wachten op zekerheid over hun

erfbelasting, toeslaggerechtigden die ten onrechte geen toeslag krijgen, bezwaren en beroepen die te laat worden afgehandeld en rechtsbescherming die tekort schiet om aanspraken te herstellen. Dat moet anders.

- Mijn veranderaanpak, beheerst vernieuwen, geeft richting aan de renovatie. En zoals renovaties gaan is het eindbeeld helder en kom je gaandeweg door alle oude lagen weg te halen onverwachte zaken tegen. Die problemen moeten worden opgelost en tegelijk willen we blijven vernieuwen. Dat vraagt een balans tussen tempo houden en beheersing.
- Dit is de enige manier om op langere termijn de beoogde vernieuwingsdoelen te bereiken. Er is immers geen vervangende huisvesting.
- Het huis moet bewoonbaar blijven, het werk moet doorgaan en daarom moet de renovatie gefaseerd en beheerst.
- Mijn aanpak richt zich op de vier pijlers: ICT, personeel, sturing en beheersing en recent de nieuwe pijler cultuur. Ik vind het belangrijk om uw Kamer goed mee te kunnen nemen.

ICT

- Er wordt veel van de Belastingdienst gevraagd en de ICT-opgave is net zo groot. Des te problematischer dat bij mijn aantreden een integraal zicht op het ICT-portfolio ontbrak. Het was niet helder hoe de vraag naar en het aanbod van ICT-capaciteit per domein georganiseerd is en hoe groot het achterstallig onderhoud was.
- Inmiddels zijn we bezig om de applicaties in beeld te krijgen, de technische schuld daarvan, de onderlinge afhankelijkheden van de ICT-projecten en wat de Belastingdienst aankan in termen van vraag en aanbod.
- Dat leggen we vast in domeinarchitecturen. Voor 13 van de 17 ICT-domeinen hebben we dat in beeld zoals gepland. Voor een aantal domeinarchitecturen bleek de opdracht omvangrijker dan van tevoren gedacht, daar wordt nog aan gewerkt. Eind dit jaar moeten alle domeinarchitecturen zijn vastgesteld.

Personeel

- In 2018 heb ik geconstateerd dat er dat ik maatregelen nodig heb om een teruggang in het presteren van de dienst vanwege het verloop van

de uitstroom van medewerkers te voorkomen, daarom is er budget gereserveerd om extra capaciteit aan te trekken.

- De wervingsopgave waar de Belastingdienst in 2019 voor staat is een opgave die nog niet eerder is voorgekomen.
- Ik ben positief over de resultaten maar ik moet daar wel een kanttekening bij plaatsen. Het is en blijft een grote inspanning voor de Belastingdienst om nieuwe medewerkers te werven. In de zomer is de werving ingezakt, waardoor er in de zomermaanden juli en augustus de uitstroom hoger was dan de instroom.

Sturing en beheersing

- Zoals u weet scoorde de interne bestuurbaarheid een onvoldoende. Informatie komt niet goed vanuit de uitvoering naar boven, waardoor de organisatie lastig bestuurbaar is.
- Daarom is de topstructuur geïmplementeerd. Dat is een fundamentele verandering, waarbij er een expliciete scheiding is aan gebracht tussen het uitvoeringsbeleid, de uitvoering zelf en de controle

daarop. De implementatie van de Topstructuur is in juli 2019 afgerond.

- Ook past de Belastingdienst vanaf 1 januari 2019 een nieuwe opzet van planning- en verantwoordingsrapportages toe, die bijdraagt aan een tijdige en voorspelbare planning & control-cyclus.
- In de komende jaren worden geleidelijk doelgroepen en thema's toegevoegd zodat we toewerken naar een volwaardig Jaarplan voor de hele Belastingdienst.

Cultuur

- Investeren in leiderschap en cultuur is echter net zo urgent en noodzakelijk als de investeringen in de drie andere pijlers. Cultuur kreeg daarom al aandacht binnen de aanpak, maar mede vanwege de discussies die ik met uw Kamer heb gevoerd om mijn beoogde cultuurverandering te bewerkstelligen moet een extra stap worden gezet. Ik heb "cultuur" als opzichzelfstaande pijler gemaakt binnen mijn aanpak en het bestaande cultuurprogramma geïntensiveerd. Mijn doel is om binnen de Belastingdienst een open en veilig

klimaat te creëren waar medewerkers hun bijdrage kunnen leveren aan een toekomstbestendige dienst.

- Om dit te bereiken zet ik acties in gang op het gebied van inspiratie, leiderschap en sturing & structuur.
- De cultuurveranderingen die ik met dit traject wil realiseren zijn fundamenteel voor het functioneren en hervormen van de Belastingdienst. Deze pijler zal daarom structurele aandacht verdienen binnen de Belastingdienst.
- Dit alles gezegd hebbende wil ik ook weer afsluiten met CAF. Burgers zijn in de knel gekomen door het handelen van de Belastingdienst, en dat moet hersteld worden en het brede beeld van de Belastingdienst mag en zal daarin geen excuses zijn. Juist daarom heb ik cultuur meer centraal gesteld als vierde pijler in de aanpak beheerst vernieuwen.
- Dan wil ik nog kort ingaan op de vraag of er geen parlementair onderzoek of enquête zou moeten komen. Ik begrijp de wens van leden om vanuit een breed perspectief periodiek geïnformeerd te

worden over de ontwikkeling van de Belastingdienst goed. Er is in de afgelopen tijd veel gebeurd en gewisseld met uw Kamer en de informatievoorziening is ook niet altijd vlekkeloos geweest.

- Tegelijkertijd heb ik er vertrouwen in dat met beheerst vernieuwen én de maatregelen op Toeslagen een stap vooruit kan worden gezet.
- Vooropgesteld gaat uw Kamer over uw eigen instrumentarium: ik laat een oordeel hierover dan ook aan uw Kamer.
- Wel wijs ik u erop dat er tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen een breder onderzoek is aangekondigd naar het functioneren van de uitvoering: de ministeriële commissie uitvoering. Omdat de problematiek breder is, lijkt het me goed om, indien er onderzoek plaatsvindt, daar ook een bredere scope te hanteren dan enkel de Belastingdienst.
- De heer van Rooijen refereerde in zijn betoog aan zijn verzoek om op korte termijn een tweede Staatssecretaris van Financiën te benoemen.

- Het is niet de eerste keer dat de heer Van Rooijen hierover begint;
- Als ik het goed heb, dan heeft de heer Van Rooijen hierover vorig jaar in de Tweede Kamer al eens een motie ingediend.
- Ik vind het erg sympathiek dat de heer Van Rooijen zich bekommerd om mijn werkpakket. Ik moet toegeven, er zitten zeker zware dagen tussen. Zoals u weet worden er jaarlijks veel aanpassingen in de wetgeving doorgevoerd en moet de organisatie van de Belastingdienst goed worden aangestuurd
- Ik ben echter ook van mening dat de uitvoering door de Belastingdienst door de ambtenaren moet worden gedaan. Het nieuws over de Belastingdienst wordt op dit moment gedomineerd door Toeslagen, maar we zetten intussen ook stappen in de goede richting met Beheerst vernieuwen. We hebben bijvoorbeeld de Topstructuur geïmplementeerd, het ICT-portfolio in kaart gebracht, een nieuwe Jaarplan-cyclus geïmplementeerd. We mogen dat niet vergeten.
- Ik beng bang dat een extra Staatssecretaris voor de Belastingdienst alles alleen maar ingewikkelder

maakt. Er moet meer overlegd worden. Ik ben er zelf niet zo positief over. Bij de volgende formatie zullen de regeringspartijen daar weer een keuze in moeten maken.

De heer Van Apeldoorn (SP)

VRAAG

De heer Van Apeldoorn vraagt of bekend is hoeveel mensen getroffen zijn door de toeslagenaffaire. Verder vraagt hij of de commissie Donner uitgerust is om het onderzoek te doen.

ANTWOORD

- Voor CAF11 is duidelijk hoeveel mensen zijn getroffen.
- De ADR brengt in beeld hoeveel mensen in de overige CAF zaken zijn getroffen.
- Ik verwacht beide onderzoeken na het kerstreces te kunnen delen met de Tweede Kamer.
- Daarnaast verricht de ADR onderzoek naar alle CAF-zaken en vergelijkbare gevallen en heeft de commissie toegang tot deze informatie.

kijk op burgers (analyse Meeus)

Crone (PvdA)

VRAAG

Meeus geeft analyse van wijze waarop overheid kijkt naar burgers: regelgeving is complex, maar ook de kijk op burgers

ANTWOORD

- Onze kijk op de burger is op z'n minst veelgelaagd.
- Gisteren is ook in dit Huis gepleit voor de menselijke maat.
- In het CAF-dossier heeft de nadruk juist gelegen op de aanpak van fraude.
- Aan CAF ging vooraf dat bij de invoering van het toeslagensysteem de nadruk lag op het zo soepel mogelijk uitkeren.
- Toen is alles op alles gezet om te voorkomen dat burgers ten onrechte niet de toeslag zouden krijgen waar zij recht op hadden.

- We staan voor de taak in onze aanpak een nieuw evenwicht te vinden.

f. Armoede onder ouderen

VRAAG

Reactie armoede onder ouderen in Nederland.

ANTWOORD

- De armoede onder gepensioneerden is bijna nergens zo laag als in Nederland!
- Dat is recent weer gebleken uit cijfers van de OESO.¹
- Alleen in IJsland en Denemarken is de situatie voor ouderen nog iets beter.
- Maar vergeleken met bijvoorbeeld Duitsland doet Nederland het weer veel beter.²
- Ook in ander onderzoek, bijvoorbeeld van het Sociaal-Cultureel Planbureau (SCP), wordt dit beeld bevestigd: het aandeel armen ligt bij gepensioneerden ver onder het landelijk gemiddelde.³
- Vergeleken met het buitenland heeft met name de AOW-uitkering, waarmee iedereen die in Nederland woont een basispensioen opbouwt, veel bijgedragen aan het voorkomen van armoede bij ouderen.

¹ OESO, Pensions at a glance 2019, 27 november jl.. Bericht hierover in het Financieel Dagblad, 2 december jl.

² OESO: Aandeel armen: IJsland 2,8%, Denemarken 3,0%, Nederland 3,1%, Duitsland 9,6% (!).

³ SCP Armoede in Kaart 2018: armen 65plus: 3%, armen gehele bevolking: 6%.

g. Beleidsagenda

De heer Ester (CU)

VRAAG

De heer Ester heeft gevraagd naar mijn fiscale prioriteiten voor de resterende kabinetsperiode.

ANTWOORD

- Dit kabinet heeft al veel stappen gezet.
- Maar het werk is nog niet af.
- Binnenkort stuur ik een **planningsbrief** voor 2020.
- En ik zal uw Kamer volgend jaar een update van mijn **Fiscale Beleidsagenda** sturen.

Eventueel:

- Om uw Kamer alvast een doorkijkje te geven:

Nieuwe wetsvoorstellen:

- wetsvoorstel aanpassing liquidatieverliesregeling
- wetsvoorstel excessief lenen bij de eigen vennootschap

- wetsvoorstel box 3
- wetsvoorstel CO2-heffing voor de industrie

Wetsvoorstellen al aanhangig bij Tweede Kamer:

- wetsvoorstel vliegbelasting
- wetsvoorstel minimum CO2-prijs bij elektriciteitsopwekking

Oplevering van onderzoeken:

- onderzoek arm's length beginsel
 - onderzoek deelnemingsvrijstelling
 - rapport van de commissie Ter Haar
 - rapport OESO over oplossingen op belastinggebied in de digitaliserende economie.
- Ik blijf mij inspannen om bij nieuwe wetgeving voor de meest **uitvoerbare en eenvoudigste** variant te kiezen.

h. functioneren ABD

VRAAG

De heer Frentrop vraagt naar het functioneren van de ABD in relatie tot het onderzoek naar de problematiek rond uitvoeringsorganisaties.

ANTWOORD

- Het onderzoek naar de uitvoeringsorganisaties vind ik van een ander karakter dan een algemeen onderzoek naar het functioneren van de ABD.
- Ik vraag me af of het nuttig is dit onderwerp met dit onderzoek te vermengen maar ik ga niet over de ABD.
- Voor het onderwerp ABD verwijs ik daarom ook graag naar mijn collega van het ministerie van BZK.

i. Doenvermogenstoets

Doenvermogenstoets

Crone (PvdA)

VRAAG

De heer Crone vraagt of in het voorliggende Belastingplan rekening is gehouden met het doenvermogen van de burger.

ANTWOORD

- Op verschillende manieren wordt aandacht besteed aan het doenvermogen van burgers.
- Zo wordt in de uitvoeringstoets van de Belastingdienst ingegaan op de interactie tussen burgers en de Belastingdienst, zoals verwacht telefoonverkeer en noodzakelijke aanpassingen aan de website.
- Ook zijn er focusgroepen rondom interactie-aspecten en proberen we zoveel mogelijk aan te sluiten bij de belevingswereld van burgers.

- Een doenvermogenstoets gaat verder dan alleen de uitvoeringsaspecten bij de interactie tussen burgers en de Belastingdienst.
- Bij een doenvermogenstoets moet gekeken worden naar de mentale belasting bij burgers door bijvoorbeeld stapeling van beleid.
- Dit hangt ook samen met de administratieve lasten die al in de memorie van toelichting aan de orde komen.
- Ik verken nu hoe een integrale doenvermogenstoets het beste vormgegeven kan worden.
- In mijn fiscale moties- en toezeggingenbrief dit voorjaar meldde ik deze verkenning.
- Ik onderzoek hoe op een logische wijze invulling kan worden gegeven aan de doenvermogenstoets voor fiscale wet- en regelgeving. Zoals toegezegd zal ik uw kamer daarover voor 1 juli 2020 schriftelijk informeren.
- Zoals de Minister voor Rechtsbescherming in zijn brief aan de Eerste Kamer op 3 juli jl. schreef zijn dit soort veranderingen niet onmiddellijk gerealiseerd en vraagt dit gedegen aandacht en capaciteit.

j. Horizontaal toezicht

Horizontaal toezicht

Essers (CDA)

VRAAG

De heer Esser vraagt of de basis voor vertrouwen in het horizontaal toezicht aanwezig is, ondanks dat hij in de bronbelasting en ATAD2 wantrouwen van de wetgever voelt doorklinken?

ANTWOORD

- De Belastingdienst heeft bij het heffen van belastingen een bepaalde informatiebehoefte dat niet altijd automatisch voortvloeit uit de aangifte of jaarrekening.
- De uitvoerings- en handhavingsstrategie van de Belastingdienst is erop gericht het dat burgers en bedrijven uit eigen beweging de fiscale regels naleven (compliance).

- Horizontaal toezicht is een belangrijk onderdeel van het toezicht op bedrijven.
- In die gevallen waarin dit gerechtvaardigd is handelt de Belastingdienst op basis van vertrouwen.
- Dit heeft tot doel dat de verbeterde vorm van het horizontaal een meer geaccepteerde vorm van toezicht wordt van ondernemers en fiscale dienstverleners.
- In het Jaarplan 2020 Belastingdienst zijn de verbetervoorstellen en de wijzigingen in de werkwijze van het horizontaal toezicht nader uitgewerkt en toegelicht.
- Het horizontaal toezicht is en blijft bedoeld voor ondernemingen en fiscaal dienstverleners die transparantie hoog in het vaandel hebben.
- Met de verdere ontwikkeling van het Horizontaal Toezicht willen we duidelijker zijn over de werking, zorgen voor meer transparantie en de verantwoording verbeteren.

k. Alternatieve uitvoerders

Alternatieve Uitvoerders

Van Rooijen (50plus)

VRAAG

De heer Van Rooijen vraagt naar het gebruik van alternatieve uitvoerders voor de uitvoering van fiscaal beleid

ANTWOORD

- Er zijn verschillende manieren om de uitvoering van fiscale wet- en regelgeving vorm te geven. Dit hoeft niet altijd door de Belastingdienst te gebeuren.
- Voorheen werd vaak naar de Belastingdienst gekeken, maar de benodigde kennis, informatie en competenties zouden leidend

moeten zijn bij het bepalen van de juiste uitvoerder.

- Een voorbeeld hiervan is het voornemen om de CO₂-minimumprijs door de Nederlandse Emissie Autoriteit uit te laten voeren.
- In het geval van de CO₂ minimum heffing is gekozen voor de NEA omdat de belasting nauw aansluit bij de inning van CO₂ rechten die de NEA reeds uitvoert in het kader van het Emissiehandelsstelsel EU-ETS.
- In dit geval is er voor gekozen om de uitvoering van de gehele wet door een alternatieve uitvoerder uit te laten voeren. Er zijn echter ook varianten waarbij een deel van de taak door een andere uitvoerder wordt gedaan en de Belastingdienst de heffing en inning verricht.
- Een voorbeeld hiervan is de S&O-afdrachtvermindering waarbij de RVO.nl vaststelt of er sprake is van onderzoekswerkzaamheden die in aanmerking komen voor afdrachtsvermindering. De

Belastingdienst verwerkt deze informatie vervolgens in de heffing en de inning.

- De uitvoering van de S&O-afdrachtvermindering is een mooi voorbeeld van een model waarbij elke uitvoerder zich concentreert op die taken waarin ze gespecialiseerd zijn.
- Om verder in kaart te brengen welke mogelijkheden er zijn om gebruik te maken van alternatieve uitvoerders heb ik ABDTopconsult gevraagd om dit te onderzoeken. Ik zal uw Kamer hier in het nieuwe jaar nader over informeren.

VOOR ACHTER DE HAND

Woningcorporaties (voor achter de hand als u toch wat wil toezeggen)

VRAAG

- Waarom is het niet mogelijk de Europese Commissie formeel te vragen om wat er mogelijk is?

ANTWOORD

- De fiscale positie van woningcorporaties kan op warme belangstelling in deze Kamer rekenen.
- Aan de overkant is dat niet anders.
- Ook het kabinet hecht belang aan een goede uitoefening van de wettelijk taak door woningcorporaties.
- Ik denk dat we elkaar daar in vinden.
- Maar dat betekent niet dat we het daarmee automatisch eens zijn over – bijvoorbeeld – de bestaande fiscale behandeling van woningcorporaties in de vennootschapsbelasting.
- Denk bijvoorbeeld aan de door de SP, OSF en de PvdA geuite wens te voorzien in een uitzondering op de earningsstrippingsmaatregel voor woningcorporaties.
- Ik ben daar vorig jaar en dit jaar duidelijk over geweest. Het kabinet is daarover niet optimistisch. Integendeel, het kabinet is gesterkt in zijn indruk dat dit niet haalbaar blijkt.

- Het voorgaande laat onverlet dat ik toch een poging wil wagen om uit de bestaande 'ja/nee' tegenstelling te geraken.
- Maar laten we dan bij de basis beginnen.
- Woningcorporaties zijn sinds 2008 integraal vennootschapsbelastingplichtig.
- Ik denk dat daar een goede reden voor is.
- Immers, woningcorporaties treden – ook ten aanzien van hun zogenoemde DAEB activiteiten – in concurrentie met private – vpb-plichtige – concurrenten.
- Dit gegeven is meegenomen in het onderzoek van de Europese Commissie dat heeft geleid tot het DAEB-besluit van 2009.
- In dit besluit is opgenomen welke vormen van staatssteun volgens de Europese Commissie zijn toegestaan voor de DAEB activiteiten van woningcorporaties.
- Een inperking van de integrale Vpb-plicht hoort daar niet bij.
- Dat betekent naar de stellige mening van het kabinet dat het invoeren van elke beperking in de omvang van de Vpb-plicht voor woningcorporaties leidt tot het verlenen van nieuwe steun.
- Ik ben op voorhand niet erg optimistisch dat de Europese Commissie die nieuwe steun zal toestaan.
- Echter, ik ben wel bereid om te bezien of de Europese Commissie enige guidance kan geven over wat er juridisch mogelijk en onmogelijk zou zijn ten aanzien van de

bestaande integrale vennootschapsbelastingplicht van woningcorporaties.

- Daarom ben ik, na overleg met de minister voor Milieu & Wonen en onder de aanname dat de huidige, toegestane vormen van staatssteun voor woningcorporaties zouden moeten blijven bestaan, bereid om dit bij de Europese Commissie na te gaan en daarmee af te tasten of mijn gebrek aan optimisme gerechtvaardigd is.
- Let wel: dit betekent niet dat ik vind dat er iets moet wijzigen.
- Dat is een andere vraag.